

DIVATVILÁG

Szépirodalmi és divatlap

a magyar hölgyek számára.

<p>Megjelenik havonként kétszer: 8-kán és 23-kán. Minden számhoz melléklet.</p>	<p>Szerkesztőség: József-külváros, Ösz-utca, 4-dik sz. Kiadó-hivatal: Egyetem-utca 4-dik szám alatt.</p>	<p>Előfizetési ár: egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. A Regélővel együtt: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.</p>
--	--	---

NŐK KÖRE.

Általános divattudósítás.

A látogatási öltözeteknél, melyekhez vagy sötétszínű selyem- vagy igen finom szörkelmét választanak, — egy egészen új változásra kell figyelniünk. A divat tudnillik most úgy kívánja, hogy a felöltőt letegyük, midőn a salomba lépünk, avagy épen olyasmit fel se vegyünk és csupán csak a ruhában lépünk be. Ez azonban csak úgy történhetik, ha egy ugynevezett basquine- vagy casaque-övet viselünk, tudnillik oly övet, melyen hosszabb vagy rövidebb, hegyesre vagy nem-hegyesre vágott lebbentyük vannak, kelméből, vagy csak gombkötőmunkából és gyöngyből alkalmazva; szóval ez oly diszítés, mely a casaque, vagy basquine lebbentyüihez hasonló. Nyáron hihetőleg a sétaöltönyökre is alkalmazni fogják ezen czélszerű diszítést; jelenleg még csak látogatási vagy háziöltözéknél használják.

Jelenleg az annyira diszes *figaro-zekéket* hosszú, bő, valóságos spanyol ujjakkal készitik, mi által egészen új s annál szebb alakot nyernek. A legdivatosabbak fekete, kék, lila bársonyból vannak egészen fehér gyöngygyel kivarrva, kétsorosan keskeny guipure-csipkével környezve, mely közt vastag chenille van alkalmazva. Ezen zekéket olcsóbban is lehet előállítani, ha bársony helyett tafotát vagy finom fekete kasmirt veszünk; a gyöngygyel való kivarrás oly könnyű munka, melyet minden hölgy sajátkezüleg elkészíthet. *K. Beniczky Irma.*

A mintarajzok leírása.

Divatos krinolinok: I. sz. *Jupon imperatrice.* Ezen kelme-krinolin tökéletesen megfelel az elegáns salon-öltözék igényeinek — a divathölgyek előtt ismert *Bienvenu* úr gyártmánya Párisban, mely a legnagyobb tetszésben részesül, — s annál inkább ajánlható, minthogy az uszályos ruhának fölötte előnyös. A krinolin finom fehér sirtingből van, négy erős abronccsal ellátva, melyek a szoknya alsó részét föntartják.

II. sz. *Cage mignonne.* Ezen ékes abroncs-krinolin a rövid séta-öltözékekhez fogadtatott el. Középnagyságu alak számára hossza elül 80, hátul 92 centimeter, bősége alul 220, felül a csipő táján alig 80 centimeter. Az egész csak tizenkét finom, nagyon hajlékony abroncsból áll, melyek közül a felső négy csak hátul a csipő körül megy s elül egészen hiányzik. Alul mintegy jó arasznyira tetszés szerint fehér vagy színes, mosható kelmével vonatik be.

III. sz. *Cage elegante.* Ez kissé uszályt képző tizenhat abroncsból áll, melyek széles, piros bór-szalagokkal összefoglalva, s alul szintén színes kelmével vannak bevonva. Ezen krinolint ama hölgyek választják, kik a rövidre szabott sétaöltözék helyett inkább a hosszú felcsiptetett ruhákat viselik, melyek otthon, vagy látogatás alkalmával könnyen leereszthetők.

IV. sz. *Divatos napernyő:* fehér selyem, színes béléssel, grélot-rojttal; az oldalt alkalmazott szalagrózsa tartja az elmaradhatlan sallangot, melyek egészen apró gyöngygyel kivarrvák, végeiken grélot-rojttal.

V. sz. *Hímzett napernyő* selyem rojttal. A napernyők nyelei és hegyei fölötte diszesek. A divatos napernyők ára bélelve 4 frttól egész 18 frtig terjed.

A csinos előkötő mindenestre a házi öltözék egyik kiegészítő része, melynek a jelen divatu ruhákhoz alkalmaznia kell magát.

VI. sz. ábránk mutat egy csinos ékbe szabott előkötőt, melynek összeállítására három rész szükséges; a két oldalvarrásba alkalmaztatnak a zsebek. A kötő alul, úgy mint a felső része, gömbölyű fogakra van vágva, melyek keskeny atlasz-sikkal vannak szegélyezve és gyöngygyel kivarrva; ezen atlasz-sikot többször lehet ismételni. A zseb szintén atlaszszal van körülfoglalva, alsó végén szalagrózsával, melynek közepén fekete jetgyöngy van. A lebbentyűféle felső rész gyöngy-, vagy selyemrojtval van ellátva; a lebbentyűt részsut kell szabni, a kötő felső részéhez alkalmazva.

Ugy hisszük, tisztelt olvasónőink szívesen veendik, ha ezen ékes kötő szabásmintáját is ide mellékeljük ábránkhöz. A szabásminta három darabból áll, ezek: egy oldalrész, a középrésznek fele és a lebbentyű.

Legujabb szalmakalap-minták Micsey és társa szalmakalap-gyárából.

I. *Kamilla*, barna szalmafonadék, gömbölyű tetejű, felhajtott elálló karimájú.

II. *Riza*, igen finom szép formájú fehérszalma, az előbbihez hasonló tetejű és karimájú, különösen fiatal leányoknak ajánlható.

III. *Korona*. Ezen egészen eredeti új alakú kalap szép finom szalmafonadék, hamuszín, karimátlan, kalpaghoz hasonló, de nem szegletre hajtott tetejű, hanem koronaszerű; fiatal, dus hajzattal bíró hölgyeknek alig ajánlhatnánk szebb, ékeesebb főveget. Ez a legujabb, ugynevezett *koronázási kalap*.

IV. *Kalpag*, fekete bársonnyal körülfoglandó.

V. *Ilona*. Havannah-színű, igen könnyű, finom gömbölyű tetejű, felhajtott karimával.

VI. *Kendeffy*, fehér kalpag-tetejű, keskeny pörge karimával.

VII. *Bianka*, fekete szalma; gömbölyűre lehajtott karimával; különösen idősebb hölgyeknek ajánlható.

VIII. *Olga*, fölötté szép, fehér-fekete lószőrfonadék, alacsony tetejű, szélesebb egyenes karimával; ezen kalapot elegáns finomsága és tetszetős alakja fölötté ajánlhatóvá teszi.

A szalmakalapok leginkább finom virágfüzerekkel diszítettnek, melyek a kalap egész tetejét koszoruként körülveszik, s hátul gyakran még lefüggő füzért is képeznek; ezen diszítésre fölötté alkalmasok a „Riza“, „Kamilla“, „Ilona“ kalapok nefelejes-, apró rózsá-, marguerit-, százsorszép, vagy gyöngyvirágfüzerekkel láttuk diszítve.

Ha szalaggal van a kalap diszítve, erre a már említett „jardiniere“ szalagot használják, mely fehér, vagy fekete, barna, hamvas alapon a leggyönyörűbb, természetű, élénk színezetű virágcsokrokkal, vagy egyes virágokkal van beszöve.

T. olvasóink s megrendelőink számára, tájékoztatás végett, közöljük itt a különféle fajú kalapok árait a legelső hazai gyárból.

Árjegyzék

Micsey és társa

szalmakalap-gyárából Pesten (fiók-gyár Bécsben)

Hölgykalapok:

Magyar szalmakalap	1 ft. 50 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr.
Flórenczi fonat	2 ft., 3 ft., 4 ft. s fölebb.
Brüsszeli	3 ft., 4 ft., 4 ft. 50 kr. s fölebb.
Angol	3 ft., 3 ft. 40 kr., 5 ft.
Kender	2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 2 ft. 75 kr.
Fehér lószőr	3 ft. 50 kr., 4 ft., 5 ft. s fölebb.
Fekete	2 ft. 75 kr., 3 ft. 50 kr., 4 ft.
Ajou	2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr.
Fehér Bast	3 ft., 4 ft., 5 ft.
Varratlan flórenczi	3 ft. 50 kr., 4, 5, 6, 7, 8 ft.

Leánykalapok:

Közönséges	1 ft., 1 ft. 80 kr.
Középfinom	2 ft., 2 ft. 50 kr.
Finom	3 ft., 4 ft. stb.

Férfikalapok (diszítve):

Magyar szalmakalap	1 ft. 50 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr.
Flórenczi	2 ft. 50 kr., 3 ft., 4 ft. stb.
Angol	2 ft. 80 kr., 3 ft. 50 kr., 4 ft. 50 kr.
Varratlan flórenczi	3 ft. 80 kr., 4 ft. 50 kr., 5 ft. stb.
Panama	4 ft., 5 ft., 6 ft. stb.
Barna Palm	1 ft. 50 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr. stb.
Fehér	2 ft. 50 kr., 3 ft. 50 kr., 5 ft.

Gyermekkalapok:

Közönséges	1 ft., 1 ft. 50 kr.
Középfinom	2 ft., 3 ft.
Finom	3 ft. 50 kr., 5 ft.

Diszített női kalapok:

Középfinom	6, 7, 8 ft.
Finom	9, 10, 11 ft.
Legfinomabb	12, 15, 18, 20 ft.

Megrendeléseknél kérjük 1) a kalap alakját, 2) a színt, 3) a fejbőséget, 4) a fonatnemet, 5) az árt minél pontosabban meghatározni s a „Divatvilág“ szerkesztőségének címezve, ösztezza 4. sz. beküldni.

Egy új szörnyeteg.

A divatos hajrendezésnek, az óriási „chignon“-nak hódoló hölgyeket egy láthatatlan szörnyvel ismertetjük meg, mely roppant mennyisége miatt a trichineknél is borzasztóbb.

Egy tekintélyes tudós és természetbúvár, *Lindemann* ur, egy új parányi élő állatot fődözött fel, melynek neve *Gregarine* (csoportban élő). Ezen parány-állat a fejlődés legalacsonyabb fokán áll állati szervezetét illetőleg, és csupán élődi állat, s az állati és emberi testnek majd minden részében található, s e szerint a vérben is. Ezzel járja be az egész testet, s annyira meghizik és megszaporodik a vér által táplálva, hogy többé nem követheti hajlamát — a hajnak belső csőveibe szállni, s végre magában a testben és a vérben marad. Itt aztán annyira elszaporodik a gregarine, hogy egész gyarmatokat képez, s bedugasztja a véredé-

nyeket és finom csatornákat, miáltal számtalan, részint gyógyíthatlan betegségek támadnak, ugymint: vízkór, tüdő- és mellbajok, stb.

A gregarine legfeltünőbbben találtatik az emberi hajban, de a vele eltöltött haját csak nagyító-üveggel lehet a tisztától megkülönböztetni; különös jó éles szem tán a nélkül is kivethetné ama sötétbarna apró esomócskákat, melyek leginkább a haj végén vannak. Lindemann ur több fodrástól 30-féle haját adatott magának, melyek közül huszban lelt gregarint. Tudakolván, hol vétettek e hajak, azt mondták neki, hogy az ál-haj általábanvé a legsóbb és legszegényebb néposztályból való emberektől vétetik, kik szomorú sorsuknál fogva a tisztátlanságra vannak kárhozthatva; természetes dolog, hogy ily életmód mellett a tisztátlan állatok nagy mennyiségben tartózkodnak testükön, hajaikban. Lindemann további buvárkodásai és kísérletei által meggyőződött, hogy a gregarine legnagyobb mennyiségben a tisztátlan férgek ama legundokabbjának bélesatornájában tenyészik, mely a ruhában szintugy mint a haj közt él; egyszersmind meggyőződött arról is, hogy a gregarine az emberi hajban ezen rut féregtől származik.

Hogy jutnak hát a gregarinek az ember husába és vérebe?

Ebben a delnök a fő-vétkesek, — valódi urnök, keceses, ingerlön szép lények, izlés-teljes öltözetben, kik virágokkal ékítve, gyémántoktól csillogva, derülten, szellem-dusan, az élet élveznek kéjtengerén uszva, csak arra látszanak teremtvé, hogy szintén csak boldogságot, gyönyört árasztanak környezetükre.

Oh mily borzasztó vád! és mégis igaz, — de annyira korlátozható; hogy nem terjed tovább az idegen hajból készült fonadékok, fürtök- és dudoroknál, melyeket a divathölgyek kisebb-nagyobb mennyiségben fejeken, nyakukon hordanak.

Lindemann ur többféle kísérletek által meggyőződött róla, hogy a gregarine nem vész el sem a kiszáritás, sem az egyszerű vizbeni kifőzés által, (szintugy mint a trichin, melynek elvesztésére legalább 120 foknyi melegség szükséges, a forró víz pedig nem éri el csak a 80 fokot, a zsír ellenben egész 240 fok melegségre hozható). A gregarint csupán maró savak vagy sók által, vagy olajbani kifőzés által lehet megölni, — de az

előbbieket nem lehet használni, mert ezek a haját is elrontják, az utóbbi sokba kerül és több bajjal is van összekötve, mint az egyszerű vizbeni kifőzés.

E szerint hát a fodrászok kénytelenek a haját felhasználni, legyen az tiszta, vagy gregarinnal eltelve.

Lindemann további kísérletei folytán meggyőződött arról is, hogy a gregarine a melegben, s különösen ha az emberi test meleg kigőzölgése éri, feléled, gyorsan gyarapodik és néhány óra alatt tökéletesen kifejlődik, minek következtében iszonyu gyorsasággal szaporodik.

De most hát hogyan jutnak az emberi szervezet belsejébe?

A társas élet legfényesebb viszonyai közt. Képzeljünk magunknak egy *táncztermet*. A sugárzó csillárok, a táncz, a sok ember annyira fokozza a lég melegségét, és a test kigőzölgését, ugy hogy az idegen hajból felhalmozott „chignon“-okban csakhamar felélednek a gregarinok, nőnek és megérnek, s iszonyu gyorsasággal szaporodnak; mert ezek is, ugy mint a többi hasonemű parányállatok és paraziták (élődök) számtalan csirázó-maggá hullnak szét (mint például a penész-gomba, mely, mint tudjuk, szintén élődi növény), melyek millió számra, felhő gyanánt lebegnek a légben, s így belehelhetnek, rá hullnak az ételekre, szóval mindenféle képen bejutnak az emberi test belsejébe, s annyira elszaporodnak, hogy a gonosz szellemek legióiként a hajsöveken keresztül ismét kijutnak, s új szerencsétlenséget okoznak, ismét a testbe, vérbe jutnak, s annak minden részét megmérgezik, áthatják.

Iszonyu kép! Bár elijesztené a divat hölgyeit ama legkevésbé sem szépítő idomtalan hajhalmazoktól, melyeknek előállítására okvetlenül idegen haj szükséges, s mely tökéletes ellentétben áll a szépség aesthetikai fogalmával.

Az orvosok feladata most hát, hogy ezen felfödözést az emberi egészség érdekében kiaknázzák, s azon legyenek a természetbuvárokkal egyetemben, hogy oly szert találhassanak fel, mely által ezen szörnyetegeket meg lehet semmisíteni a nélkül, hogy a haj is szenvedjen általa, — avagy, a mi egyszerűbb és gyökeres óvszer, szabadítsák fel hölgyeink magukat a divat e ferde kinövésének uralma alól, és száműzzék örökre fejükről a veszedelmes ál-hajfonatokat.

A fris lég.

Rusz Károlytól

Mint emelkedik mellünk, ha a fris, tiszta tavaszi levegőt hosszú lélekzettel magunkba szívjuk! — és nem csupán a boldogító érzés, hogy a szigorú tél végre hátunk mögött van már, nem csupán a fürge szárnyasok ezerhangú öröm-éneke, nem csupán a növényzetnek szívünket és szemünket felüdítő kedves zöldje tölti el keblünket gyönyörélvél, hanem a tiszta éltető levegőben gazdag légkör hozza vérünket élénkebb keringésbe, s tesz minket fogékonyabbakká mindezen életörömek élvezetére.

Ezzel ellentétben magunkat a szobában korlátoltan érezzük, hasonlóan a kalitba zárt madárhoz; házi körünk, hol egyébként boldogság ölel körül, most kéjelmetlen, s testben lélekben kimerültek vagyunk. Azt mondjuk, hogy a szoba levegője telve van gőzzel, nyomasztó, s kinyitjuk az ablakot, hogy felüdjünk, és magunknak — hatalmas náthát avagy még rosszabb bajt szerzünk.

Vizsgáljuk tehát, miben áll tulajdonképp a levegőnek e nyomasztósága, e „gőzzel teli“ volta?

Ha vizsgálat alá vesszük ezen egykori elemet, először is azt találjuk, hogy az — mint már tudjuk — nem valóságos elem, hanem összetett test. Ugyanis a levegő egy rész élelyből s négy rész legenyből (fojtóanyag) áll, s a legtöbb esetben még jelentékeny mennyiségű szénsavat, vizgőzt és más egyéb gázalaku testet tartalmaz, minthogy mindaz, a mi a földön elpárolog vagy elporlik, a levegővel egyesül.

A légnak közönséges és az emberi egészségre leghasznosabb vegyülete következő: 100 rész levegő — a mint a szabadban előjön — tartalmaz:

79 rész legényt,
21 rész élelyt,
 $\frac{1}{30}$ — $\frac{1}{15}$ szénsavat, és
változó mennyiségű vizgőzt.

Olvasónőim bizonyára csodálkozni fognak a fölött, hogy oly légnemből, mely a gyűlöletes „fojtóanyag“ nevet viseli (legeny), oly nagy mennyiségben kell belehelniünk. Ez azonban épen nem ártalmas vagy mérges, hanem egészen hatátnélküli test, melyben ugyan — tiszta állapotban — meg kellene fulnunk, mely azonban kellő arányban ve-

gyítve a levegővel, reánk nézve igen üdvös szerepet játszik. Testünk ugyanis akképp van alkotva, hogy nem szabad tisztán és egyedül csak élelyt lehelniünk be. A tiszta éltető levegő, az élely, vérünket oly sebes keringésbe hozná, hogy életerőnk gyorsan ellobogna s a legrövidebb idő alatt meg kellene halnunk. A természet ezért hozá létre a ránk nézve jótékony összevegyítési arányt.

A legenynek ezenkívül a természet háztartásában még más igen fontos rendeltetése is van; mindenekelőtt megemlítendő a levegőnek általa eszközlött meghigítása, megritkítása. A szénsav tulajdonságáról és hatásáról már ezelőtt szóltunk.

Míg a szabad természetben a légnemek ezen vegyületekének egyensulya folytonosan ismét helyreállítatik, — a zárt szobában a levegő a kilehelés és az állati (emberi) testek kipárologása stb. következtében megromlik; ezért szükséges mulhatlanul a szobák mindennapi szellőztetése.

Az angolok e tekintetben igen érzékenyek; ők mindenütt, háló-, lak- és társalgási szobáikban igen czélszerű szellőztetési módot alkalmaznak. Egyébiránt közülök sokan oly tulságba esnek s gyakran oly erős légvonatot okoznak, hogy azt hölgyeink rheuma nélkül alig, nátha vagy fogfájás nélkül pedig bizonyára nem állanak ki.

Nálunk, különösen nagyobb városokban, — fájdalom — ennek sokszor épen ellenkezője tapasztalható.

Itt a háló- és lakszobák legtöbbnyire oly kevésbé szellőztetnek, hogy a kívülről bejövő azonnal kénytelen észrevenni a nyomasztó, fojtó levegőt, — és e körülményben rejlik oka sok folytonos betegeskedésnek, az élelnélküli sárgás arcszínnek és sok egyéb szenvedésnek gyakran egész családoknál.

Habár nehéz a régi szokásokkal fölhagyni, — mindazáltal remélem, hogy az értelmes családanyák, kiknek ezen ügyet vajha melegen szívökre kötnöm sikerülne, nem riadnak vissza azon csekély fáradságtól és alkalmatlanságtól, melyet nekik egy, az egészségre nézve fölötte hasznos szellőztetési mód életbeléptetése okozna.

Ezen szellőztetési mód a következőképen létesítendő: alkalmaztassék néhány cső a falon keresztül, mely csövek közül az alsók — a padlózatnál — a fris levegőt bevezessék a szobába, a felsők pedig — a föleplnél (plafond) — a szoba megromlott levegőjét

eltávolítsák. Ez által télen természetesen némi meleget elvesztünk; de a csövek szellentyűje úgy legyen alkalmazva, hogy azokat tetszés szerint bezárni vagy kinyitni lehessen. Épen úgy lehetne még télen a légvezető csövet valami meleg helyiségen átvezetni, hogy ne jöjön jéghideg lég a szobába.

Végre némi felvilágosítással kívánok szolgálni olvasónőimnek arra nézve, hogy a levegő tavasszal miért oly tiszta és erősítő?

A téli hideg, a hó és esőzések által a levegőből minden idegen vegyület eltávolítatik, vagyis lecsapódik és fölemésztetik. Továbbá az erősebb melegség által előidézett tavaszi szelek a légkört hatalmasan összekeverítik s így a rendes arányba visszaállítják; ez eset történik ősszel is. Főleg pedig a melegség az, a mi az életerőt és életműködést mindenütt fölébreszti, s a végtelen sok hajtás és bimbózás által jelentékeny mennyiségű szén-sav emésztetik föl, úgy hogy az élely nagyobb mennyiségben gyűlhet össze.

Ha tehát csakugyan jobban érezzük magunkat a fris, tiszta levegőn, ezáltal meg kell győződnünk annak végtelen befolyásáról testi egészségünkre, s valóban tiszta, kellő részekből álló levegő majdnem nagyobb szükséglete az állati és emberi testnek, mint a jó táplálék, — mert az ember könnyebben élhet meg rossz táplálék, mint romlott levegő mellett.

Siessen tehát, a ki csak teheti, legyen öreg vagy fiatal, — különösen a gyermekek — ki, az üde, egészséges levegőre! Boldogok a gyermekek, ha annyira szoktatják és annyira edzetek, hogy minden idő- és légváltozást el tudnak viselni, s így aztán testileg-lelkileg gyarapodnak, egészséges, életrevaló erős emberekké válnak! A legnagyobb jótét, melyet a szülők gyermekeikkel tehetnek, ha arról gondoskodnak, hogy a szobában tiszta, fris levegő legyen és szabadon játszhatnak s mozoghatnak a legnagyobb és legigazabb életiskolában, az Isten szép szabad természetében. Itt szereshetik meg az élet legbecesebb javait: az egészséges, erős testet s az egészséges, természetes lelkületet.

K o n y h á s z a t.

Mayonaise. (Hideg olajmártás.)

Egy mély porcellántálba teszünk hat nyers tojás sárgáját, egy késhegynyi finom fehér söt,

ugyanannyi fehér törött borsot s egy fél kávékanálnyi finom fehér tiszta borecetet, annak hiányában citromlevet. Ezt folytonosan keverjük tiszta fakanállal, jegen, míg sűrűdni kezd, akkor teszünk hozzá egy félkanálnyi finom olajat, s ha egészen összevegyült a többivel, ismét félkanálnyi ecetet, egy idő múlva folytonos keverés alatt ismét annyi olajat.

Egy negyedóra múlva teszünk bele két kanál olajt, egy kanál ecetet, úgy mint egy pár kanállal fehér felolvasztott — de nem meleg — aszpikot és aztán folytassuk a keverést ismét egy negyedóráig; ez így megy, minden 10 perczben hozzátéve olajat és annyi ecetet, hogy a mártásnak kellemes savanyu íze legyen, egész addig, míg félfont olaj elfogy; végre még egy citrom levét teszszük hozzá s egy félkanálnyi hideg vizet, valamint sót is, ha szükséges lenne. Ezen mártáshoz azonban a legfrisebb tojás és a legfinomabb olaj szükséges. Ha kész, vagy hal mellé, vagy csibével, vagy csak magában is tálaltatik, úgy mint beafsteak-mellékletnek is.

Champignons-mártás. (Csiperke-gomba.)

Vegyünk egy kanál zsirt, vagy ha lehet, irósvajat; ha forró, tegyünk bele egy, apróra vagdalt vöröshagymát, de nem szabad megpirulnia; tegyünk annyi lisztet bele, a mennyit a zsír felvesz, hagyjuk még kissé a tűzön s ereszzük fel erős husslével; ha felforrt, keverünk közéje félmészely borban összehabart 2 tojás sárgáját; szűrjük meg sűrű szitán, tegyünk bele husslében főtt apróra vágott csiperke-gombát a lével együtt s annyi citromlevet, hogy kellemes savanyu íze legyen.

A pályakérdés megfejtése.

A „Divatvilág“ 6-ik számában a következő pályakérdést tűztem ki: „Ha valaki egy személyre háromféle ételt akar készíteni, és mindenik fogáshoz tojás kell, de nincs több tojás csak egy: miként osztja azt fel, hogy elég legyen, a nélkül, hogy a tojás íze elrontassék, és micsoda étek legyenek azok?“

A kitűzött kérdésre csak egy megfejtés érkezett be, W. F. urhölgy részéről; a t. megfejtő azonban abban tévedt, hogy a három étel közt egy olyat is említ, melyhez tojás nem szükséges, pedig ez a pályakérdés egyik kikötése. Különben megfejtése dicséretreméltó.

Eljárásom szerint a kérdés megoldása következő:

Leütöm a tojást egy csészébe, a héjával mérek egy tojásnyi vizet s ezzel a tojást jól összekeverem; most egy féltojással kiveszek belőle és jó kemény *tésztát* gyurok vele, megreszelem, 1 lat zsirba megpirítom, — a zöldséget vékony kari-

kákra szelve megdinsztelem fél lat zsirban, egy meszely vizzel föleresztem, teszék hozzá sőt, kevés borsot vagy paprikát, felforralom, a piritott tésztát befőzöm és ez a *leves*. — Ismét kiveszek a tojás közül fél-tojánhéjjal, adok hozzá mintegy négy evőkanálnyi tejet s annyi lisztet, miből *palacsinta-tészta* lesz; sütök belőle négy nagy palacsintát, — kell hozzá körülbelül 1 lat zsir, másfél lat lekvár és 1 lat cukor. — Van még egy-tojásnyi vegyületem. Félfont pecsenyének való bárányhúst öt szeletre vágok, besózom, s lisztbe, tojásba és zsemlyemorzsába mártva, hat lat zsirban kirántom, — és kész a *háromféle étel*, melyek mindegyikéhez *tojás szükséges*.

Vörös Eszter.

Kertészet.

E hóban a legfontosabb munkák egyike a *gyomlálás*; e munkánál arra kell ügyelnünk, hogy a föld sem nagyon nedves, sem nagyon száraz ne legyen. Ha nagyon nedves, akkor sok föld marad a gyom gyökerein, és a jó plánták is könnyen kimozdíttatnak helyeikből; ha nagyon száraz, úgy sok gyom-gyökér marad a földben, melyek újra hajtanak s új munkát adnak. Legcélszerűbb a gyomlálás csendes, kis ideig tartó eső után; ha nem esik, az öntözővel kell az ágyakat meglocsolni gyomlálás előtt és után.

A sorba vetett növényeket a gyomlálókapaival kell gyomlálni, mely mintegy két hüvelyknyi széles, s hogy mindig éles maradjon, acélezottnak kell lennie. Sok helyen kidobják a gyomot mint haszontalan szemetet, s ezáltal megfosztják a kertet a trágya legjobb nemeinek egyikétől. A kertnek egy félreeső helyén, mint már egyszer említők, gödröt kell ásni s a gyomot bele dobni; egy réteg gyom, egy réteg trágya, ha még aztán időnkint trágyalével, vagy csak vizzel is megöntöztetjük, a jövő tavasszal kitünő jó trágyánk lesz.

A vadparéjt azonban a sertések sőt a tehének is szeretik, csak hogy előbb meg kell mosni s úgy kell eléjük tenni.

Száraz időben nem kell az öntözést elmulasztani

E hó elején következő növényeket vete-ményezünk:

1) *Kárfiolt*, most már a szabadban. Jó trágyás, délnek fekvő ágyba vették. A fiatal plántákat őrizni kell a földi bolhaktól

és férgektől. Szabadban nem lehet a kárfiolt magnak nevelni; e célra a melegágyba vetett plántákból meghagyunk néhányat helyben, míg a mag megéri.

2) Mindennemű *babot* lehet most és minden 14 napban ültetni egész Szent-Ivánapig, mert a zöld bab 80 nap múlva jó főzni, és így zöldbabot ehetünk egész októberig.

3) *Cukorborsót* szintén lehet még e hóban kétszer ültetni.

4) Most legjobb az *ugorkát* is a szabadba ültetni. Az ugorka középszerű porhanyós meleg földet szeret, mely a múlt évben nagyon trágyázva volt, ősszel felásatott és tavasszal a vetés alá elkészítettett. A mag ne legyen nagyon fiatal, sem nagyon régi; az első nagyon sok indát és levelet hajt s kevés gyümölcsöt terem, — az utóbbi nehezen csirázik. Legbiztosabb a kétéves mag.

5) A *tökmagot* jól elkészített kövér porhanyós földbe rakjuk le, miután meleg helyen, eserepekben csirázni kezdtek; szeretik a szellős, napos helyeket.

6) A márcziusban melegágyba elvetett *vörös- és fokhagyma-plántákat* most kell soronkint kiültetni; a föld ne legyen sem föllette sovány, sem föllette kövér. Nyáron át gyakran kell gyomlálni, megkapálni, de nem feltölteni.

7) *Hónapos- és Szent-Iván-retket* is lehet még vetni, vagyis soronkint lerakni; száraz időben bőven kell öntözni, mert különben taplós lesz, meg férges.

A *gyümölcsös-kertben* a fák körül a földet fel kell ásni, mert a fű sok tápnedvet von el a fáktól; a felásott földbe az eső is jobban beszivárog. A fák most teljes virágzásban vannak, ezért a dér föllette árt nekik; ha valamely kedves, kitünő gyümölcsöt termő fát a dértől meg akarunk óvni: a fatetőhöz erősítsünk egy szalmakötelet, melynek másik végét egy vizzel teli, a fatővéhez állított edénybe tegyük. Ezen egyszerű, kicsinyben alkalmazható eljárás által tökéletesen megmentjük a viritó fát a dér káros hatásától. *Mária.*

Havi teendők.

A mi a múlt hóban a ház takarításából hátramaradt, most kell elvégezni; a kiürült edényeket, mint káposztás hordókat, zsirbődönöket stb., kiforráztatni, megsuroltatni és

szárazon eltenni; a lisztes ládákat kiszellőzni, tisztára kisöpörni, és úgy megtölteni az ujon beöröltetett liszttel. Ha magyar lisztet készítünk, azt el kell választani a korpától, s úgy eltenni.

A *kis pulykákat* nagyon kell őrizni a hidegtől és esőtől, úgy mint a csalántól is, mert ha a közé jutnak, végök van; reggelenként — mielőtt kimennek, — lábaikat pálinkába kell mártani, ez erősíti őket, ha a fejbárkái jönnek, akkor kétszeres gondossággal kell velök bánni, mert akkor nagyon szenvednek, fejeiket naponként tábla-olajjal meg kell kenni, s őket jól tartani, hogy erejük meg ne fogyjon.

A káposzta most már többnyire fogyatékán van, s a hordó fenekén meglágyul; ebből kell a kis pulykáknak apróra vagdálva enni adni, vagy ételök közé keverni, ez hatalmas orvosi szer számukra, valamint, annak híján a jó házi eczettel kevert korpá is, — nem csak a pulykának, de a többi baromfinak is.

Ha azt akarjuk, hogy októberben jó *bőrös pecsenyénk* legyen, most kell egy háromhónapos malacot befogni; paréjon, korpán, moslékon júliusig meghusosodik, aztán kevés darán, vagy jól kiszáritott kukoricaszemen októberig annyira meghizik, hogy leölhető, és sok jó izletes falatot ehetünk belőle, — s mi fő, alig vesszük észre, hogy valamibe került volna.

Ha még *szőlő* függ az éléstárban, azt meg kell tisztítani a romlott szemektől és hűvös helyre függeszteni; az *almát* is jól

meg kell válogatni, s arra vigyázni, hogy egymáshoz ne érjen. Az *aszalványt*, ha tán penészes lenne, meg kell mosni, és kiterítve a napon megszáritani.

Most kell az *ágynemű* belső huzatait kimosatni, a tollat megrostálni, s midőn újra betöltetett a héjakba, a napra kitenni; a szalmazsákokba új szalmát kell tenni, a madraczokból az összeállott szőrt kicsapatni és újra megtölteni.

A *prémes* úgy mint egyéb téli ruhákat jól ki kell porolni, aztán lepedőbe bevarrni és hűvös, de nem nedves helyre eltenni. Hogy a moly ne bántsa, vegyünk néhány krajczárért *ánizs-olajt*, mártsunk bele posztó-, vagy flanell-darabkákat, göngyölítsük papírba, hogy zsirfoltot ne csináljanak, s rakjuk az elteendő ruhák közé; ha ezt tesszük, biztosak lehetünk benne, hogy soha nem esik beléjük a moly, legyenek azok bár a legkényesebb szörkelme, posztó, vagy prém.

A *fejős tehenekre* most különös gondot kell fordítanunk; ha kijárnak, reggel mindig valami kevés száraz takarmányt kapjanak, legyen ez egy marék széna, vagy korpás szecska, mert ha éhgyomra eszik a harmatos fűvet, az fölötte ártalmas; sőt ne kapjanak soha itatás előtt, különösen tavaszkor, mert ha a gyenge fűre és sóra mohón isznak, nagyon könnyen felpöfödnek s egyéb bajuk is lehet.

E hóban legbecsesebb az *írósvaj* nem csak különös jó ize, de szép sárga színe miatt is.

Vörös Eszter.

OLVASÓ-ASZTAL.

A nők hivatása.

Szerelem és házasság.

Bölcsnek mondanók-e azon szülőket, kik fiokat fegyvertelenül hagynák a harcza menni, azon okból, hogy őt a kellemetlen előérzttől megóvhassák, melyet neki azon tudat okozhatna, hogy veszély elé kell indulnia?

Nincsenek-e a nők arra teremtve, hogy szeressenek és szerettsenek s nem függenek gyakran jövő sorsuk ezen szenvedélytől?

S mégis még most is hódolnak amaz előítéletnek, mely a „szerelem“ nevét száműzi.

Az anyák gyakran megfélelkeznek gyermekeiknél azon veszélyekről, melyekbe ezen előítélet által jutottak; az illuziókról, melyek e tudatlanságból erednek és a gyengeségről, mely ismét ezen illuziókból ered. Ha az ifju leány kedélyét a valódi szerelem természetével megismertetjük, az által felfegyverezzük ama frivol szenvedélyek ellen, melyek a szerelem nevét bitorolják; mert ha a lélek tehetségeit fokozzuk, nagyrészt megsemmisítjük az érzékek csalódásait.

Vizsgáljuk meg az ifju leány első választását. Mindazon tulajdonok közt, melyek neki az udvarlóban tetszenek, tán egy sincs,

mely a férjnél becsülendő és ohajtandó volna. Nem tör-e pálczát ezen egy tény nevelési rendszerünk felett?

Attól félvén, hogy a szívet felizgatjuk, mindent eltitkolunk a nő előtt, a mi szerelemre méltó, — e szenvedély minden magasztóságát, mélységét, ha egy erre méltó tárgy iránt érzetlik; — szemök kaprázik, a külső tetszik, a szívet, kedélyt nem ismerik, és hathónapos házasság után meg vannak lepve, ha a szép eszménykép eltűnt, vagy — szívtelen rideg kedélyü zsarnokká változik. Ez vége többnyire a „szerelmi házasságoknak,“ melyeket azért neveznek így, mert olyannak tekintik. A bölcsek véleménye szerint ezen baj az élénk képzeletnek oly kedélyekre való befolyásából ered, kik nem gondolkodtak előbb ezen tárgyról, mert tudnillik, nevelésöknél minden a szerelemre vonatkozó gondolat száműzetett.

Állítsunk a lélek elé erényekkel felruházott példaképet, s tanítsuk az ifju leányt hajlamait ezen mintaképhez való megközelítés által szabályozni; ennek nem lenne az az eredménye, hogy szívet könnyebben elajándékozza, hanem az ellenkező; mert azok, kik vakságuk és tudatlanságuk által most a képzelt tökélyek áldozatává lesznek, akkor képesek lennének, mindent, a mi jó és méltó, élesen látó szemmel megítélhetni, és ellen-szenvet éreznének oly frigy ellen, mely nem nyugszik ezen alapon. A szerelem — a szó közönséges jelentősége szerint — balgaság; — a szerelem, egész valódi tisztaságában, magasztosságában és önzetlenségében nem csak morális tökéletességünknek következménye, hanem annak bizonyítéka is — a morális szépség iránti érzet, és annak csodálatából eredő önfeledés, mind azt bizonyítja, hogy a szerelemnek magas, morális befolyása van; ez természetünk önzetlen részének az önző rész feletti diadala.

A nevelés akkor lesz bölcs és czélszerű, ha a fiatal leányokat arra tanítjuk, hogy a valódi szerelmet tudja megkülönböztetni ama hamis szellemtől, mely tekintélyét bitorolja; hogy a világiasságot, balgaságot és hiúságot, mely ezzel össze van vegyítve, tőle elválaszthassa. Arra kellene őt tanítanunk, hogy a szerelem nem egy üres órának gyönyöre; nem a szeszélyes és ingyencz hiúság kielégítése; nem lépcső, melyen az emberi társadalomban magasabbra lehet emelkedni; szóval: hogyha nem ered a szív és kedély

nemes tulajdonaiból, nem egyéb megvetendő gyengeségnél, mely tán szánandó lehet, de melyet koránsem szabad csodálni vagy elősegíteni. Ha ezen szenvedély hatalmas befolyását és a fontos felelősséget és következményeket tekintetbe vesszük, melyek általa erednek: joggal csodálkozhatunk ama könnyelműség fölött, melylyel a világ ezen tárgyat tekinti, és a tudatlanság meg közöny felett, melylyel e felelősséget magukra vállalják. Ezek az örülthöz hasonló, ki égő zsarátnokot dobál szélylyel, s azt játéknak nevezi.

Ezen bajon egyedül ama nem segíthet, melynek kezében van a fontos befolyás: a visszautasítás hatalma. Ne panaszkodjanak arról, hogy ők nem bírnak a választás szabadságával; ez csak fokozná felelősségüket, a nélkül, hogy valamit hozzá tenne hasznosságukhoz vagy boldogságukhoz. A szabadság, melylyel bírnak, nagyon elegendő arra, hogy hatalmukat biztosíthassa, mely által az emberiség jóltevőivé lehetnek.

A mint nemünk nemesbjei és magaslelkű kitünőbbjei ellenkeznek a másik nemmel frigyét kötni, ha ez nem áll morális és szellemi alapon: azonnal megkezdődik a hatalmas ujjáalakítás, az emberiség ujjászületése; és e czélnak bizonyára jobban szolgálhatni a visszautasíthatás egyszerű szabadsága, mint a választás szabadsága által. Tán alig van eset rá, hogy ne éreznék fájdalmat, ha valakit visszautasítunk, és a visszautasított mindig lealázva érzi magát ezáltal, habár ok nélkül is; mert azt nem lehet gyaláznak tekinteni, ha valaki nem tud tetszeni, s ezen szokásban lévő érzetben egy erős befolyás kutfejét találjuk.

Ha a nőnem abban megegyezne, hogy e hatalmas eszközt az erkölcsiség védelmezésére fogja használni, mily változást okozna a társadalmi életben! Nem kellene e minden nőnek pirulnia, ha meggondoljuk, hogy az erkölcsiség hiánya rendszeren a férj választásánál alig vétetik tekintetbe, és csak igen ritka esetben szolgál a visszautasítás okául.

Ha a világ gyermekei vagyont találnak, vagy a nagyravágyók fényes állást, hiúságuk kielégítését: örömet hunyják be szemüket, — hogy az erkölcsiség hiányát ne kelljen látniok.

Szerencsétlen tévedés az, s nagy bajja fog fejlődni, hogy a hajlam dolga oly szoros összeköttetésben áll a világi érdekekkel. A

fényüzés növekvő szükségletei fölötté károsan hatnak az önzetlen hajlamra, — s ez leginkább a nőnemre illik, minthogy ez rendszeren a társadalombani állását csak házasság által javíthatja, vagy tarthatja meg.

Ha terünk engedné, itt helyén lenne néhány szót mondanunk azon kegyetlen előítéletes bevett szokás ellen, mely a nők függetlenségét annyira korlátolja, minthogy rendszeren ama kevés forrással, melyek a nők munkálkodására és kenyérkeresetére nyitvák, a tekintély elvesztését köti össze. Erős lélek, szilárd elvek szükségesek ezen előítélet megvetésére; s mig kötetmem parancsolja, hogy a pénzvagyó frigykötést tökéletesen elítéljem, másrészt fáj azon gondolat, hogy mily nagy azoknak száma, kik ezen előítélet által ugyszólván kénytelenítettnek a vagyoni állást tekintetbe venni élettársuk választásánál.

De mégis sokan vannak, kiknek nincs ily mentségök, s azokat illetik a következő megjegyzések. A házasság egészen elveszti szentelt természetét ezen világi nézetek által. Ezen annyira szent, feloldhatlan frigy, — mely mindenben gazdag, a mit a világ boldogság- vagy szenvedésből nyujthat, — egy kereskedelmi társulat terve szerint köttetik meg, hol mindegyik egy bizonyos vagyonsrészt hoz magával, — s gyakran az első esetben még inkább vétetnek tekintetbe az erkölcsi tulajdonok, mint az utóbbiban. De az isteni és természeti törvényekkel nem lehet büntetlenül ily játékot üzni, és nehéz szenvedéssel bünhődnek azok, a kik annyira vétetnek ellenök. A jelenkor fonák szelleme szerint dicséretesnek tartatik a szív hajlamait, a lélek legnemesebb érzelmeit a pénzérdeknek feláldozni. Mily borzasztó az, ha fiatal, ártatlan ajkak megsemmisítő gúnynyal szólnak ama balgaságról, — a szerelemről; — ez oly „felsőbbség“, melyért őket sokkal jobban lehet szánni, mint amazokat, kiket ők — mint mondják — megvetnek.

Nincs oly tárgy, melynek ne volna neveltséges oldala, — és természetünk legtisztább és legszebb tulajdonai a gúnytárgyául szolgálnak azok előtt, kiknek rideg, szeretetnélküli kedélyökben a szentelt érzelmek visszhangra nem találnak. Az önzetlen és nem világi hajlam bizonyítékait eszelenségeknek, balgaságoknak nevezik, melyek okos emberekhez nem illenek; és a szerelem eszményképei — úgy mint más ideálok is

— csakhamar eltűnnek a rideg, világi érdekek önköpenye alatt.

A megváltozásnak itt is, úgy mint minden nagyobb morális kérdésnél, a nőktől kell megkezdetnie, mert ők az erkölcsiség tényezői. Hogy jogunk sincs az ilyen reformot a másik nemtől várni, azt ama közmondás is bizonyítja, melyet oly gyakran hallunk diadalmasan kimondatni: „a férfi nőülhet, a mikor akar, — a nőnek férjhez kell mennie, a mikor lehet.“ Mily éles, mindakét nemet illető gúny rejlik ezen egyszerű mondatban!

De hogy a nők képesek legyenek a világot e tekintetben is megváltoztathatni, fölötté szükséges, hogy lelkiismeretök ezen pontban is, úgy mint minden másban, szintén kifejlesztessék és felvilágosíttassék, és pedig addig, mig fonák regények csilláma a szemet el nem kápráztatja, vagy a világi gondolkozásmód dere az ifjuság szívének virágait meg nem fagyasztotta.

S ezt úgy érhetnők el legjobban, ha a szerelemről szóló fejezetet nem hagyjuk ki egészen a nevelésből. Bánjunk a szerelemmel, ha egyszer már létezik, komoly egyszerűséggel, mint oly érzellemmel, melyet az ifjuság mindenesetre feléleszthet és viszonozhat, — de mely a tiszta és magasztos lelküeknél csak akkor legyen található, ha a megfelelő tulajdonokkal bíró egyén által hivatott létre. Ily nevelés sokkal hatályosabb óvszerül szolgálna a „balga“ szenvedély ellen, mint ha az ész szoros tudatlanságba bilineselik és meg nem ismertetik az étellel, — a helyett, hogy az ifjuságot a világba lépésre előkészítenék. E terv ép oly bölcs és eredményteljes a maga nemében, mint a retesz, rács és vasorru duennák egy spanyol színműben. A hol külső kényszert alkalmaznak morális helyett, ez ugyanazon hatást gyakorolja az emberi lélekre, mint a bilincs a testre; a ki viseli, csak arra igyekszik, hogy tőle megszabadulhasson.

Nemes, erényes szívbeli elvek bizonyára helyes magaviseletet szülnek, s oda kellene irányozni legkomolyabb igyekezetünket, hogy mindezen, a szerelemre vonatkozó dolgokat az illedelem tárgyaiból a lelkiismeret tárgyaivá változtassuk. Mindenekelőtt szükséges, hogy azoknak lelkei, kikre az ifjuság nevelése bízva van — így hát különösen a nőkéi — magasztos lelkiismereti elvekkel legyenek eltelve, és azok szerint cselekedjenek, nehogy hajlamuk legyen a csalásra, s

a megcsalásnak se legyenek kitéve, s ne lépjenek hivatásuk körébe mint „eszélös balgák“, vagy mint „áldozatok“, — holott fontos, magukra vállalt kötelmeikről az örök, igazságos Isten előtt felelősek.

Váró menyasszony.

— Scott. —

Menyasszony várja vőlegényét,
Ugy sir utána . . . úgy eped . . .
Csoda, hogy szive fájalmában
Meg nem hasad . . . meg nem reped . . .

Kinéz várának ablakán,
A poros messzi utra le;
Nem jön, vajjon, a vőlegény
Váró menyasszonya fele? . . .

Csatába ment a vőlegény . . .
A mely azonban elveszett!
Fut . . . szalad és rohan a had . . .
És üldözik a sereget . . .

Folyam partján a vőlegény
A játszi habokba benéz . . .
Pár percz . . . s a játszi szép habokba
A lovag örökre — bevész.

Tündérek ott a víz alatt
Ugy csókolják a holtakat . . .
Menyasszony, ne vád vőlegényed!
Ő már ottvan — a víz alatt . . .

Szabó Sándor.

Vallomás.

Kérdéd: szeretlek-e
Tisztán, önzetlenül?
Vagy délibáb a fény,
Mely lelkemen derül?

Sajátod-e e szív
És véle kebelem?
És egy „igen“ neked
Boldogságot terem . . .

Igen! tiéd e szív
És véle e kebel,
A mig benn élet él,
A mig egyet lehel.

S ha a jövőbe' van
Uj élet, uj világ;
Ott is téged karol
Szerelmem üdve át!

Báthly Imre.

A „hollófészek“-ben.

Skót történet.

Heine Mórictól.

Mintegy száz év előtt egy szeles őszi délutánon öreges ember lépett be, skót hegyi viseletben, a kis kocsmába, mely Skóceziában Chevtoe mellett a hegyoldalban feküdt, s némi frisitőt kért magának. Igen fáradtak látszott; szegénységre mutató ruháját por fedé. Hátán kis tarisznya mellett egy duda függött, mely, összhangzásban kopott öltözetével, azt látszék bizonyítani, hogy az idegen vándor-életét azon kevés szerzeményből tengeti, melyet a skót nemzeti hangszer által szokott keresni.

A „hillside-inn“-i vendéglős nyájas férfiú és boldog családtya volt, a ki két, már felnőtt leányt és két, négy- hatéves fiugyermeket mondhatott övéinek. Ez utóbbiaknak annyira megtetszett az idegen zenész, hogy nem nyugodtak, míg a jó atyus az öregot is meg nem hívta lakszobájába az épen felhordott ebédhez.

Az idegent meglepé e jószívűség.

— Uram, ön nagyon jó — mondá, — én nem való vagyok a kisasszonyok közé.

— Ön becsületes ember, remélem, — mást nem kívánok.

— Becsületes, igen, uram! Róbertről még senki sem mondta az ellenkezőt; hanem én csak szegény vándorló zenész vagyok, s még poros és rongyos is.

— Az nem tesz semmit, barátom. Jőjön be, egyék velünk, majd megfizet értte.

A zenész tréfás buval nyujtá ki üres kezét:

— Én és megfizetni? Édes Istenem, egy fillérrel sincs több pénzem, mint a mennyibe egy darabka vajas kenyér és sajt kerül.

A vendéglős mosolyogva csóválta fejét.

— Nem, öreg, pénzt nem kívánok éa! Azt gondoltam, hogy aztán megtehetné a gyermekeknek azt az örömet és egy pár hangot hallathatna.

— Jól van, így az önöké vagyok! — felelé a zenész, és az ebédlőbe lépett.

— Ugy látszik, ön hosszú utat tett, — mondá a vendéglős evés közben.

— Majdnem száz mérföldet, uram.

— És mindig gyalog?

— A legnagyobb részt. Utazásom felén kevés pénzem elfogyott; addig néha egy-egy hasonló irányban tartó szekeret használhattam. Hanem azután kénytelen voltam dudám után tengődni és szépen gyalog vándorolni. No de végre mégis közel vagyok czélomhoz.

— Hm, önnek bizonyára nagyon fontos oka lehet ily hosszú utra kelni. Ezen tájról való?

— Nem, uram; én a „hollófészek“ urának, odaát, hozok hirt testvére felől.

— Testvére felől? Sir Mortimernek még egy testvére van? Én azt gondolom, hogy az nagyon fiatal korában meghalt.

— Oh nem, uram! Hanem ön talán nem rég óta birja e vendéglőt?

— Ej, mit ért ön ezalatt: „régóta?“ Már husz esztendeje, hogy itt lakom.

— Pedig alig van öt esztendeje, hogy Mortimer Donald a „hollófészekből“ eltávozott. Persze nagyon csendesen jött és épen oly csendesen távozott ismét, úgy hogy csak kevesen tudtak meg valamit jelenlétéről.

— Ej mit, ez egészen ujság előttem. Nem beszélhetne ön e dolgról valamit nekünk?

— Szívesen, ha nem untatom önöket.

— Nem, nem, — jegyzé meg a vendéglősné, — ön megörvendeztet minket, ha a „hollófészekről“ valamit beszél.

— Legyen tehát, én kész vagyok ezt megtenni. Egyébiránt a történet nem hosszú. — Tehát a „hollófészek“-nek — mint a régi várat közönségesen nevezik — mostani ura Mortimer Gerald, a Mortimer-család legidősb fia. A testvérek hatan voltak, két fiu és négy leány. Midőn a második fiu, Donald, született, Gerald már husz éves vala. Ekkor megnősült, s alig egy év mulva fia született, ki a keresztségben John nevet nyert.

Nemsokára ezután az öreg Mortimer meghalt. Végredelele szerint a jószág legnagyobb része Geraldra szállott, azonban többi testvérei, pénzbeli örökségökön kívül, jogot nyertek, hogy a jószágon kényelmesen élhessenek. Ha a nővérek közül egy, vagy mind a négy előbb hal meg, mint az ifjabbik fiu, akkor erre marad az ő örökségök, s csak ha e fiu is meghal, száll az egész örökség az idősbre, Geraldra. A négy nővér egymásután meghalt, közülök három csak Donald távozása után. Ez utóbbi gyönyörű ifjává serdült föl; épen midőn tizennyolczéves volt, meghalt Gerald neje. Ezen időben a várban egy kedves, tizenhét éves leány tartózkodott, McIvor Mary, kit Mortimer neje, mert leánya nem volt, örökbefogadott. Mary mindinkább vonzódt Donáléhoz; végre mindketten kölcsönös, benső szerelemre gyuladtak, s fogadást tőnek, hogy csak egymáséi lesznek. A mint Donald nagykoru lesz, — mint ígéré, — nőül veszi Maryt. Szerelmöket ugyan mindenki előtt titokban tarták, azonban egymás iránti viseletök sokkal bensőbb vala, hogysen Gerald ennek valódi okát ne gyanithatta volna. Mortimer Geraldnak többféle okai voltak a gyanura. Az ő szívében vad szenvedély lángolt örökbefogadott leánya iránt, — s a legégetőbb féltékenység fogta el fivére ellen.

Ő tervet koholt, hogy Donaldot egy időre eltávolítsa a „hollófészek“-ből, neki egy fontos családi ügy rendezését adván át Londonban. Minthogy Donald semmi rozgat sem gyanított, késznek nyilatkozott e nagy utra; jól tudá, hogy Marynak hűségére mint sziklára építhet. Gerald azonban azt gondolá: a ki időt nyer sokat nyer, s ha az életvidor Donald Londonban valami jó társaságba kerül, a miről Gerald több barátjával való levelezés által gondoskodott, úgy mindent megnyert. London távol vala, Donald a legjobb esetben félévnel előbb nem érkezhetik haza.

Alig hogy ez távozott, Gerald Maryval, midőn vele egyedül volt, beszédbe ereszkedik.

— Te tizennyolcz éves vagy, Mary, — mondá bizalmasan; — ideje, hogy életsorsod máskép alakuljon. Nekem tervem van téged illetőleg, s én elvárom, hogy te azt elfogadod.

Mary megrettent. Gerald hangja és magatartása különös volt; a hölgy nem godolt egyebet, mint azt, hogy fiához, Johnhoz akarja nőül adni.

— Minő terv? — kérdé remegve.

Gerald az egyenes választ kikerül.

— Te tudod, miképjöttél hozzánk, — folytatá.

— Igen-igen szegény és elhagyatott valál, mert anyád kórházban halt meg. De ne többet erről! Te valóban mondhatod, hogy eddig nagyon szerencsésen nőttél fel; de én még magasabbra akarlak emelni, — jövőben te légy a család feje.

— Hogyan értsem ezt, atyám?

— Ne e nevet, Mary, az nem alkalmas. Nem értesz engem, Mary, kedves Mary! — Megfogta kezét és megszorítá.

— Valóban, én nem értem ezt! — felelé a leány elfogódva.

— Akkor hát világosabban szólok, Mary: én szeretlek!

— Ön szeret engem; ön? — kiáltá Mary kitörő haraggal.

— Igen, kedves leány, szeretlek lelkem minden erejével. Légy nőm, Mary!

— Ez különös meglepetés, sir! Egész életemben álmodni sem mertem volna. Ön husz évvel idősb nálamnál; az ön fia velem egykoru. És nem tudja ön, sir, hogy én — hogy én fivérét, Donaldot teljes szívemből szeretem?

Gerald szeme e vallomásra föllángolt, de nem igyekvék magát mérsékelni.

— Fivéremet? — nevette gunyosan. — Mit akarsz ösémme, Mary?

— Nőül menni hozzá; ezt egymásnak szentül megfogadtuk.

— Ó Londonba ment s ott igen sok szép leányt fog találni, kik téged feledtetnek.

— Nem, azt nem tehetik! — kiáltá Mary meggyőződve, s e bizonyosság csak fokozá benső felindulását.

— Te nem ismered a világot, Mary. Hited bizonyára cserben hagy téged.

— Nem! Donald hű marad hozzám, ő esküt tőn, s az esküt meg szokták tartani.

— Ugy? Én pedig azt mondom neked, te vagy az én nőm leszesz, vagy senkié, Mary. Ha nem mondasz igen-t, őrizni foglak, a mig csak lélekzem. A „hollófészek“ lesz menyekző akad vagy fogházad és sirod.

— Sorsomat Isten kezére bizom — felelé a leány határozottan, — de hitszegő nem leszek soha, soha! Vagy Donald neje leszek, vagy mint leány halok meg.

Gerald ördögileg nevetett.

— Nehéz lesz e határozatot megtartani, Mary; hanem legyen a mit akarod! Én is meg fogom tartani, a mit neked mondtam.

Ezzel kiment a szobából, Maryt gondolatainak engedve. Ez keserű könyeket sirt a gyalázó szavak miatt, melyeket testvér szórt testvére ellen, de szilárdul el volt határozva s bizott szerelmesének szerencsés hazatérésében.

Csaknem egy év múlt el; Mary semmit sem hallott Donald felől. Ez ugyan irt néhány levelet, de egy sem jutott a leány kezeihez. Végre Donald hazatérhetett, örömtelt szívvel jöve a „hollófészkekbe,“ kedvese utáni epedése közel vala a beteléréshez. Gerald eléje jövén, barátságosan fogadta, szerencsét kívánt hazaérkezéséhez, s feladatának ügyes végrehajtásáért köszönetet monda neki. Azonban Donald szeme tovarepült, mint a madár, mely fészket keresi. Nagyon visszatetszék neki, hogy kedvese nem jöve fogadására.

— Hol van Mary? — kérdé mohón.

— Elment! — válaszolá Gerald egykedvűleg.

— Elment, mondog? hová?

— Nem tudom. Már három hónapja, hogy távozott. Már azelőtt hosszabb idő óta nem tetszett nekem, ő itt nagyon unatkozni látszott. Egy nap kedvetlenül azt mondá, látogatást akar tenni rokonainál Glasgowban, s én örömet engedém elmenni azon reményben, hogy ott szórakozást talál s vidámabban tér vissza; de ő azóta semmit sem hallatott magáról, sőt két tudakoló levelemre választ sem kaptam.

Donald halotthalvány lón, s mintegy megmerülve állt ott. Fájdalom és boszuság csatázott keblében. Szeretett volna feleselni testvérel, a miért ez oly megvetőleg beszélt életének legkedvesebb tüneménye felől, de épen ez a hang volt az, mely nem engedé gyanuját fölébredni, hogy Gerald tán önzésből követett el valamit ellene és Mary ellen. Még ugyanazon napon elhagyá a „hollófészket“ és Glasgowba utazott. A mint ő elment, Marynak ismét szabad volt megjelenni, kinek különös őrizetére Gerald kapusa, Burn rendeltetett. Burn egy rut vörösfejű ember vala, a ki gyűlölte Donaldot, mert ez egykor elhunyt atyjának öcsárlása miatt, lovagkorbácsával arczába vágott, úgy hogy Burn egész életében viselé ennek jelét.

— Nos, és Donald nem tért többé vissza? — kérdé türelmetlenül a vendéglős a zenészt.

— Oh igen, ő visszatért, uram, de kimerülve és összezuzottan, miután hasztalanul kutatott Mary után. Burn lesben állt s látta Donaldot a hegyen fölmenni. Midőn tehát a szegény Maryt ismét nem találta, s ezen feleletet nyéré: mi semmit sem hallottunk róla, — Donald annyi pénzt vón magához, a mennyit lehetett, s elhagyá a „hollófészket“, hogy nyakába véve a világot, keresse Maryját. Évek multak el, s ő nem tért vissza, sem hirt nem adott magáról, ezért testvére őt holtnak tartá s örökségét tulajdona gyanánt tekinté.

— És mi történt e hosszú idő alatt a szegény leánynyal, Maryval? — kérdé kíváncsian a vendéglős.

— Ő hat évig bezárva maradt a „hollófészkek“ben. Egészen véletlenül tudá ezt meg Donald egy

szolgától, a ki Geraldnál szolgált és aztán Londonba ment. Minél hosszabb ideig maradt távol Donald, annál szabadabban mozoghatott Mary, de a zsarnok nem engedé távozni; Mary talán nem is vágyakozott elmenni, ment mindennap remélé Donaldnak hazajöttét.

— S ő most visszatér?

— Holnap reggel, — felelé a zenész csendes nyugalommal. Mily meglepetés lesz azonban, ha en egyszerűen csak meg fogok jelenni s azt mondom: Donald jó! — Most pedig a kicsinyeknek egyet dudálok, azután ultra indulok, hogy egy óra múlva, mielőtt beesteledik, a „hollófészkek“ben lehessek.

A zenész elővette dudáját s legjobb nótáját fujta, míg a két kis gyermek eléje kuporodva figyelt a hangokra. Öt óra már elmúlt, midőn az „öreg Róbert,“ köszönetet mondva az élvezett vendégszeretetért, a „hollófészkek“ felé elindult.

Alkonyodott, midőn odaért. A vörösfejű kapus jött legelőször eléje. Mortimer John kevéssel azelőtt tért haza, meglehetősen nekihevülve, egy kirándulásról. A zenész szemei különös fénynyel szikráztak, midőn Burnt megpillantá.

— Mondd uradnak, beszélni szeretnék veled, hirt hoztam meghalt öcséséről.

— Meghalt öcséséről? — kérdé Burn kíváncsian. — Tehát csakugyan meghalt?

— Ugy van, jó ember. Én láttam holtestét, s utolsó akaratával engem bizott meg.

A kapus Gerald hálószobájába sietett. A zenész azonnal bebocsáttatott, s minthogy már előbb jelenté, hogy Donald nincs az élők közt, Gerald nem tartá szükségesnek Maryt eltávolítani, sőt ellenben jelen kellett lennie, hogy maga is hallja a halálhírt s így végre felhagyjon fogadásával.

— Üljön le, jó ember! — monda a várur, roszul színlelt szomorúsággal és roszul palástolt örömmel. — Tehát az én jó öcsém meghalt, s kend némi részleteket közölhet velünk végső napjairól?

— Oh uram, öcsese koránsem halt meg, — válaszolá az idegen vidáman. Ellenkezőleg, jó újságot hozok. Az ön öcsese él, s én jövetelének csak előpostája vagyok.

Mary örömeiben felkiáltott. Gerald elhalványult s nagy zavarba jött.

— Burn roszul hallott! — mondá felig magában, aztán hangosan folytatá: Ha öcsém csakugyan él, úgy hozza Isten!

— Valóban? — válaszolá gunyosan a zenész. — Annak nagyon fog örülni.

Gerald fürkésző tekintettel vizsgálá az idegent. E hang és e megjegyzés módja igen merésznek látszott a kopott dudáshoz. Egyszerre ijesztő tűz villant föl szemében.

— Bizonyára kend az éjjel nálunk marad, öreg? — kérdé némi szünet után. — Kend nagyon el van fáradva s itt, mint öcsém küldöttje, vendégszerető fogadásra számolhat. Kapusom azonnal elkészít egy szobát számára és esteliről is fog gondoskodni.

Ezt mondva, távozni akart; midőn megfordult, az idegen egy tekintetet vetett Maryra, mely ezt a zenész személye felől azonnal felvilágosította. Ez utóbbi elérkezettnek hívé az időt, hogy Maryval többet is közöljön. De Gerald ezt észrevehette, s az ajtótól ismét visszafordult.

— John, — mondá — küldd be a kapust!

John örvendeni látszott, hogy szabadulhat. Burn pár perc múlva megjelent.

— Vezesd e jó embert a kék szobába, — parancsolá Gerald, — s készíttess a konyhában számára vacsorát.

Burn a zenésszel eltávozott, Mary pedig dobogó szívvel szobájába ment.

Körülbelül egy óra múlva, midőn a zenész egy homályos lámpa mellett a kék szobában ült, a vörösféjű titkos értekezletre osont be ura szobájába. Ugyanezen időben halkán megnyílt a kék szoba ajtaja — s McIvor Mary besuhant.

— Pszt! — suttogá a zenész. — Egy hanggal vagy egy tekintettel se árulj el, Mary! Én vagyok a te Donaldod s ez álöltönybe azért burkolóztam, hogy bizonyosságot szerezsek sorsod felől, s hogy megítélhessem testvérem gonoszságát.

— De te nem tudsz mindent, Donald! Én kilestem a te bátyád és a rettenetes Burn egy beszédét, — ez utóbbi kötelezé magát, hogy téged ez éjjel meggyilkol.

— Légy nyugodt, Mary! én örködni fogok. Most menj; holnap reggel szabadon és nyíltan üdvözöllek mint Donald.

A leány elsielt.

Donald említett szobájának két bejárása volt, egyike a folyosóra, másika egy mellékszobába nyílt, mely a kék szobát a többi szobákkal összeköté. Donald megvizsgálá az utóbbi ajtót s zárva találá; a másikat belülről elreteszelé. Azután egy ott levő spanyol-falat az ágy elé állított, a lámpást az ágy fejénél az ablakra helyezé, elővett két töltött pisztolyt, s ezeket az ágyra tette, végre ruhástul, félig fekvő helyzetben az ágyra heveredett, fejét karjára támasztva.

Éjjeli tizenegy óra után gyenge zörejt hallott, valószínűleg a mellékszobából. Nesz nélkül egyenesedett föl s az ágy szélére ült. Álczája leesett. Kezében pisztolyal várá a történendőket. Alig észrevehetőleg fordult meg kívülről egy kulcs a mellékajtóban, s mindjárt erre halk csikorgással emelkedett föl a kilincs.

Az ajtó kinyílt; valaki a szobába lépett.

Donald hevesen a földre verte a spanyol-falat s előre lépett. Burn állt előtte, kezében villogó késsel. Donaldot megpillantva, ki a pisztolyt reá irányzá, egy lépést hátra tántorodott.

— Gyilkos! — dörgé Donald, és mellen ragadva a talajra terité, azután fegyverét Burn feje fölé a levegőbe lötte.

Mennydörögve verték vissza a falak a lövést, mely az egész épületben viszhangzott. Több szolgál, Mary, John, s végre Gerald is — ez félig felöltözve és reszketve — a szobába lépett.

— Kicsoda készített téged gyilkosságra? — kiáltá Donald.

— Ő, — mormogá Burn és Geraldra mutatott.

— Hazug! — felelé ez fogvaczogva.

— Mit! nem ön tette? Most el akarja tagadni?

— Nem értem, a mit beszélsz! — válaszolá Gerald.

Most Burn mint egy tigris felugrott, megragadá a földön heverő kést s szitkozódva Geraldnak mellébe döfte. Most menekülni akart, azonban Donald megragadá, összekötözé s másnap reggel átküldé a sheriffnek.

Donald bátyját, kit a Nemezis elért, ünnepelesen eltemetteté, azután pedig örökre egyesült hú Maryjával.

A magyar sz. korona története.

Borsodtól.

Hazánk történelme eseménygazdag; az abban elősorolt események élénken adják elénk őseink szakadatlan munkásságát, melylyel alkotmányos jogait a balesemények áramlatában megőrizni, megővni igyekeztek. A borus idők zilált körülményei között mindig tüntek fel hazafias jellemű férfiak, kik önfeláldozó lelkesedéssel törtettek át a szellemi s anyagi kifejlést visszatartó áradatton; tagadhatlanul áll, hogy ily áldozatkészséggel folytatott harczok vívmányai nem maradhattak el. Ezen páratlan buzgalommal vívott harczok alkotmányunk létezésétől átszövődnék hazánk eseményein. Tudjuk azt is, hogy alkotmányosságunk egykoru a ker. vallás behozatalával; egyszersmind a sz. koronának, a magyar nemzet e nagy kincsének eredete is a ker. vallás és alkotmányosság kezdetében sarkallik. Kedves szolgálatot vélek tenni, ha hazai történelmünk mezején tett böngészet után a sz. korona történetét a „Divatvilág“ t. olvasó közönsége részére fölmegítem; annyival is inkább, mivel a koronázás ünnepélye közel kilátásba helyezettvén, illő, hogy valamint az elmúlt idő emlékezete tette buzditja a hazafit, a nemzetre áldásos, a szellemi s anyagi emelkedést biztosító jövő megalkotásának édes reményében: egyszersmind a sz. koronának a visszaemlékezés képén élénken visszatükröződő történetére is tereljük figyelmünket, — különben is ennek története hazánk eseményeivel rokon kapcsolatban áll.

Sz. István, mit atyja megkezdett, apostoli buzgósággal folytatta, midőn a ker. vallás sikeres terjedését látná, püspökségeket alapított, aztán pedig követséget küldött II.

Sylvester pápához, hogy a megtért magyarokat a keresztények sorába fölvenné, megerősítene a püspökségeket s egyéb intézkedéseit. A pápa a legörvendetesebb készséggel teljesítette sz. István kérését, végre ez ünnepélyes alkalommal neki és utódai számára koronát s egy kettős keresztet küldött. A ker. vallás terjesztése s meghonosítása nagy munkájában apostoli ihlettséggel működő fejedelem megkapván a koronát, a kitüntetés e nagyszerű jelvényét, magát és nejét Esztergomban megkoronáztatta 1000-ik évben. Így lett ő első királya a magyaroknak. Azonban a pápától küldött korona, mint elbeszélésünk folyamán kitűnik, nem egyedüli; felső részét teszi ez a magyar sz. koronának, alsó részét pedig Ducas Mihály görög császártól nyerte I. Géza. A nagy király elhunytá után villongások és pártversengések színhelye lett az ország. Ily bonyolodott helyzetben volt az ország Péter, Sámuel és Salamon uralkodása alatt. Salamon uralma alatt az elhunyt Bélának, Géza és László fiai szereztek dicsőséget a nemzet fegyverének. Midőn 1072-ben a határvidéket megtámadták a bessenyők, segítettve Ducas Mihály császárnak bosniai helyettese s Belgrád parancsnoka Niketástól: a derék hercegek azonnal kiűzték a zajongó bessenyőket, Niketást pedig, őt megbüntető okostrom alá vették. Belgrád bevétele után a parancsnok magát a helyőrséggel együtt Géza oltalma alá helyezte. Ducas Mihály látván Gézának Niketás és katonái iránt mutatott nagylelkűségét, arany koronát küldött neki fényes követség által. Ezt Gézának testvére és utóda sz. László forrasztotta a Rómából küldött korona aljára.

A pártzajlongások, melyek sz. László és Kálmán kormánya alatt mintegy elenyészni látszatnak, föllevenültek a trónkövetelő Borics és II. Géza, ugy ennek fia III. István és Géza testvérei II. László s IV. István közt; természetes, hogy a győzelemre jutott párt hatalmába ejtve a koronát, hogy királylyá avassa védenczét. A viszályok ismét kisebb mérvben látszanak mozogni III. Béla alatt; azonban a fiai, Imre és Endre közti egyenetlenség annál inkább lobogtatta az országot romlással fenyegető viszály lángját. Imre 1104-ben meghalván, utódul fiát Lászlót tette, Endrét pedig László kiskorúsága alatt gyámnokul s kormányzóul rendelte. Endre, ki még bátyja életében a koronára vágyott,

most elérkezettnek látta az időt; önhatalmilag kezdett kormányozni, kizárván az özvegy királynőt a kormányzásból. Midőn ekként a királynő a térről való leszoríttatását mindinkább érezné, s biztosított befolyását a kormányügyekben elveszítene, a koronával és kincseivel Leopold osztrák herceghez menekült 1105-ben. A korona osztrák földön lévén, már lázas ingerültségben kezdtek az események képződni, midőn Lászlónak hirtelen közbejött halála lényegesen megváltoztatta a viszonyokat. Ugyanis béke kötöttén, a korona is a nemzet birtokába jutott.

Honi történelmünkben tudjuk, mennyi gondot okozott Endre bátyjának, a korona elnyerhetése végett; azt is világosan tudjuk, hogy önállástan, emellett hanyag volt. A mily mérvben okozott ő kellemetlenségeket, épen oly, sőt nagyobb mérvben tapasztalta ezt fia részéről. IV. B. la szilárdan ragadta meg a kormányzatot, mire nagy szükség volt; erős és kitartó lekülettel iparkodott a nemzeti jóllétet emelni, azonban nemes törekvését, mielőtt gyümölcsöt termelt volna, egyszerre megsemmisítette a nyers erő duló hatalma. A tatárok hazánkra rontottak; a Mohi pusztán történt döntő ütközet, mely hazánkra soká érezhető vereséggel végződött, a nemzeti haladás iránt ápoltt reményt végképen elfonnyasztá. Béla az ütközet előtt Ausztria határára küldötte a királynét, természetesen, hogy a korona is biztos helyre vitetett a mindenféle száguldozó ellenség romboló pusztítása elől.

III. Endrével Árpád királyi ivadékának férfiága kihalván 1301-ben, az ország két pártra o zlott, egyik Róbert Károlyt, másik cseh Venczelt hitta meg királyul. Venczel tizenkétéves hasonnevű fiát küldé az országba, kit Fehérvárott meg is koronáztak; azonban a zavarok növekedvén, az országba jött, — honnan nemsokára fiával, s az álnokul kézrekerített koronával visszatért Csehországba. Venczel pártja Ottó bajor fejedelmet választotta királylyá, meghagyván neki, hogy a koronát visszaszerezze. Ottó megváltván a koronát, sietett az utközben elvesztett, de szerencsésen megtalált koronával együtt az országba jönni. Ottó megkoronáztatott, még sem élvezhette a nemzet a nyugalom áldását; az ellenpárt épen nem volt tétlen néző. Ottó látván a pártoskodás okozta rendetlenséget, magát megerősítő, Aport, a hatalmas erdélyi vajdát igyekezett részére

vonni; e végből leányát megkérte, de midőn jegyesének látogatására menne Erdélybe, Apor őt elfogatta, s a koronától, melyet féltékenységből magával hordozott, megfosztotta.

Midőn Károly királylány választott, a vajda a jelvények kiadására felszólított, sőt bizonyos időtartam tüzetett ki, melynek leteltével a vissza nem-adás esetében a korona erejét veszíti. A felszólítás sikertelenül hangzott el, miért Károly a határozat értelmében új koronával diszített föl. Végre sikerült Apor megnyerni, ki a koronát bizonyos váltságdíjért visszaadta, melylyel Károly Székes-Fehérvárott meg is koronáztatott.

Legyen szabad itt a sz. korona történetének keretébe Károlynak többször történt koronázását illetőleg a következőket beszélni. Említetik történelmünkben, hogy Károly negyedszer lett megkoronázva, midőn Apor a koronát visszaadta. Honi történelmünk szerint Róbert Károly III. Endrének vetélytársa először megkoronáztatott Nápolyban, másodszor ujjal megkoronáztatott V. Czesztin pápától; harmadszor, midőn küldöttség menesztetett Csehországba, Károly Magyarországra jött, s Esztergomban megkoronázták. Ottó távozása után Károly, daczára a vajda ellenszegülésének a korona kiadását illetőleg, negyedszer is megkoronáztatott; e szerint tehát ötödik lenne azon koronázás, mely az Aportól visszaadott sz. koronával hajtatott végre.

A magyar sz. korona soha nem ragyogott fényében s dicsőségében szebben, mint nagy Lajos alatt. E szép lelkületű fejedelem Magyarország határát a legszélesebben terjesztette ki; szóval hazánkat a hatalom, nagyság- és dicsőségnek sem eddig, sem ezentúl nem látott fokára emelte: úgy hogy a magyar hatalomnak.

„... a nagy király alatt,
Háron tenger partvirányi
Vetettek határfalat.“

Ez időtől fogva alig merül föl nevezetesebb mozzanat a sz. korona történetére vonatkozólag. Albertnek 1439-ben bekövetkezett halála után két pártra szakadt az ország; egyik az özvegy királynő, másik Ulászló lengyel király mellett nyilatkozott. Eredmény nélkül követelte Erzsébet, hogy születése várássék be; a honnagyjai ezt tekintetbe nem vévén, követséget küldöttek

Ulászlóhoz. Ezalatt Erzsébet megszülvén Lászlót, nemsokára meg is koronázták Székes-Fehérvárott; azután pedig értesülvén a királynő Ulászló közeledtéről, fiával s a koronával Frigyes német császárhoz ment 1440-ben. Ulászló kevéssel megérkezte után megkoronáztatott; azonban nagy meglepetéssel tapasztalták, hogy a Visegrádon lefoglalt koronaszekrényben, melyet az elfogott Gara adott át, korona helyett más, azzal egyenlő sulyu tárgyat találtak, miért a sz. István sirját diszített koronával, mely ez alkalomra törvényes erejű jelvénynek nyilvánított, hajtatott végre a koronázás. Ulászló Várnánál elesvén, a trónon a már megkoronázott V. László követte. Hasztalan léptek alkudozásra a rendek Frigyessel a korona kiadását illetőleg, a ravasz lelkű tetemes váltság nélkül mit sem akart tudni. Ehhez járult az országban elterjedt féktelenség, ennek elhárítására, s az országot fenyegető ellenség fékezésére kellett a fősulyt fektetni. László 1457-ben elhalván, a nagy Hunyady fia, Mátyás választott királylány.

A magyarnak tetterős királyra volt szüksége; ezt a jeles tulajdonokkal diszló Mátyásban fel is találta. Mátyás csak 1464-ben koronáztathatta meg magát, mivel az ország jelvényei Frigyes birtokában voltak. Frigyes minden áron magyar király szeretett volna lenni; ezt igazolja a folytonos halogatás a korona visszaadását illetőleg. A sz. korona 1440-ben jutott birtokába, s csak 1464-ben adta vissza, tehát huszonnégy évig volt nála. Sehol sem találjuk történelmünkben, hogy a sz. korona oly hosszú időig lett volna az ország határán kívül. Igazolja Frigyes szándékát azon körülmény is, hogy a hozzászító nagyok által magát 1459-ki márczius 4-én Németujhelyt megkoronáztatta. A jeles király halála után ismét tehetetlenség állott be a kormányügyek vezetésében. Rendezetlen, bonyolult állapotban találta az országot az ozmán sereg II. Lajos alatt; így történt Mohácsnál ama szomorú vereség, mely a nemzet virágátsirba temeté. — A győztes Szulejman Budáig hatott, honnan a királyi lak kincseit, szobrokat, a könyvtár nagy részét hajókra rakatva, Nándorfehérvárra küldötte. Az elbizakodott győző előtt semmi sem maradt érintetlen; ha a koronát szintén ott találja, vajjon nem küldendi-e el a többi ritkasággal együtt? Mária királynő értesülvén az ütközet szerencsétlen kimeneteléről, először

Pozsonyba s nem sokára osztrák földre ment, magával vivén az ország jelvényeit.

A gyászos emlékű mohácsi veszedelem után két párt állt szemben, egyik Zápolya Jánost, másik Ferdinándot koronázta meg. Zápolya ereje lazulván a pártharcokban, segélyért folyamodott a zultánhoz, ki elfogalván Budát, ezzel együtt a koronát is Zápolyának adta. Végre Nagyváradon békét kötván a két fej delem, a korona Ferdinánd birtokába esett. Midőn Ferdinánd utódai közt Mátyás 1608-ban megkoronázta ott, a sz. korona Prágából hozatott vissza, hová az uralgó zivatarok miatt vitetett. A szent korona történetét illetőleg, a hazai események fonalán haladva, beható s említésre méltó mozzanat nem történt egész II. József trónraléptéig. E fejedelem, mint tudjuk, hazánk alkotmányos életét megszüntetvén, a polyglott birodalomból minden tekintetben öszbirodalmat akart alakítani. A koronát Budáról Bécsbe vitette. Azonben az önkényes intézmények a keseredettség magvát hintették el. Első adott ennek kifejezést Belgiumnak végleges elszakadása. II. József látván az önkényesség szülte borus felhők tömörülését birodalma fölött, intézkedéseit megsemmisítette, a koronát Budára küldötte.

Midőn 1848-ban erélyesen folytak az átalakulási harcok hazánkban, e harcok folyamában hazánk általános háboru színhelye lett, a csaták zaja a hon legyőzésében hangzott el. Ekkor egyszersmind a korona is eltűnt; de a gondviselés nem engedte, hogy a nemzet e nagy kincse, mely sz. Istvántól annyi magyar király homlokán diszlett, melyet a nemzet szent ereklyeként tisztel, elveszzen; 1853. szeptember 8-án, tehát kisasszony ünnepén fedeztetett föl Orsova táján, hol egy ládában elrejtve találtatott.

Nem tekintheti meg e szép nemzeti kincset a honpolgár annélkül, hogy meg ne ujuljanak emléjében hazánk eseményei. Az itt előadott események elválhatlan kapcsolatban állanak a korona történetével; hiszen az események adnak neki történelmet.

Kitűnik az itt röviden adott történetből, hogy sok viszontagságon ment keresztül a majdnem 900 éves korona. 1830-ban látta utolszor a nemzet királya fején, — s annyi vajudás, fájdalmasan érintő jogi sérelmek után most epedve várja a nemzet azon pillanatot, melyben a sz. koronát királya fején

láthassa, s ünnepélyesen szentesített törvényes jogainak háborítatlan élvezetét éldelhesse.

Egy nemes terv a nők érdekében.

A női alapos műveltség emelése s a kereset-ágaknak lehető kiterjesztése a nőkre is, oly kérdés, melylyel napjainkban sokan foglalkoznak. Örvendünk, hogy azt most nálunk oly kitűnő hölgy karolta föl, ki valószínűleg — segélve művelt magyar nőktől — nemsokára eredményeket is fog fölmutathatni. Ez urnő Nógrádmegye egyik előkelő és mély műveltségű hölgye, ki néhány magasabb szellemű nőhöz a következő sorokat intézte:

Azon egyesületeknél, melyeket a nők hazánkban eddigelé alakítottak s melyekben a szűkölködő emberiség érdekében oly dicséretes sikerrel fáradoztak, a *szív érzelmei játsszák* a kizárólagos szerepet, s minden intézkedéseikben — mint tudom — a *könyörület* a határozó. Az eddig fennálló nőegyesületeknek teljes tiszteletben tartása mellett, én úgy vélekedem, hogy megérett már a korszellem nálunk arra, hogy a szív nemes érzelmeinek gyakorlásához egyszersmind az *értelem körének terjesztését* és a közjóra hasznosítását is csatoljuk.

Alkossunk tehát egy *nő-egyesületet*, melynek czélja legyen egyrészt a vagyontalan hölgyek számára *önfenntartási pályák* szélesbitésének előmozdítása és a netán előforduló akadályok elhárításán egyesült erővel munkálódni, hogy a vagyontalan hölgy is tevékenysége és tanulmányai által kivihassa magának önállását és önfenntartását, ha előtte többféle — a női természetnek megfelelő — pálya nyitva áll. Másrészt az egylet feladataul tűzze ki: női körben *közhasznu tudományok és ismeretek terjesztését*, különös figyelembe véve a női hivatást is.

Időszakonkint összegyülekezvén, e tüzetes tárgyon kívül egyes nők tarthatnának közhasznu tárgyak fölött — akár eredeti, akár idegen nyelvekből fordított — *értekezleteket*, és idővel, ha az egyletnek rendelkezésére egy kis összeg is álland, *pályadíjakat* is tűzhetne ki az arra érdemesek megjutalmazására. E verseny főleg ifjabb hölgyeinknél az alaposabb műveltség megkedvelésére adna ösztönt. Az egylet egyszersmind alkalmatszolgáltatna a női kérdés tüzetes megvitatására és tanácskozására az itt megpendített eszmék életbeléptetésének módjai fölött.

Az egyeslet más külföldi hason irányu egyesletekkel összekötetésbe léphetne, és így a az általános műveltséggel és polgárisultsággal mi is sikerdusabban tarthatnánk lépést.

Általában *nem czéloom nekem oda törekedni, mit a nők emancipációja alatt közönséges értelemben érteni szoktak*, ohajtásom egyedül az: hogy hazánkban a nőknek becsületes önfentartásuk és szellemi kiképeztetésök minden irányban lehetővé válják.

Nagyobb eszmék valósitása és a társadalomban élő előitéletek legyőzése egyesek erejét turaladja; sokaknak és főleg értelmeseknek, józan gondolkodásuaknak társulása van hivatta ezek leküzdésére. Egyesületi uton került elő majd minden nagy eredmény a közjóilétre.

Ha az általam megpendített eszme életrevaló, mint a minőnek én azt lelke meggyőződéséből tartom, társulásunkkal, e dolog minden oldalu megvitatásával s a sajtónak is czélunkra fölhasználásával, általános véleménynyé fog fejlődni az, a mi jelenleg még csak egyesek benső vágyát képezi, és ha az ügyet idáig vittük, biztositva van annak jövője, mert a közvélemény megteremti azt, a mit szükségesnek tart.

A minő nagynek látom a czélt, nem csekélyebbek a nehézségek, melyek legyőzendők; azonban mivel kezdet nélkül véget képzelnem lehet, reánk — most élőkre — vár a kezdeményezés, hogy, ha munkánkat Isten segedelmével várt siker követendi, az utánunk jövőök áldását megérdemeljük.

Ha sikerülne nőtársaim részvétét egy ily egyesület létesítésére megnyerni, az egyeslet mikénti alakulása iránt eszméinket kicserélendők, egy *előleges értekezletre* hinám őket össze a *fővárosba*, a helyiség és óra pontos megjelölése mellett.

Veres-Beniczky Hermin.

Könyvszemle.

♣ **Beszélyek.** Irta Tóvölgyi Titusz. Pest, 1867. Tóvölgyi azon írók sorába tartozik, kik számot vetve magukkal, komoly tanulmányozás után léptek az irodalom terére, s így gyarló kísérletek helyett egyszerre élvezetes, a tűzpróbát kiálló művekkel lepték meg a közönséget, s a közelismerést azonnal kivívták. Tóvölgyi tagadhatlanul leghivatottabb, legtehetségesebb beszélyíróink közt foglal helyet; alakításának kekedtsége, jellemfestéseinek lélektani alapokon sarkalló igazsága és hűsége s az egyszerű, kereketlen, mégis szép nyelvezet arról mindenkit azonnal meggyőz. Tőle, mint szorgalmas s még

fiatal írótól sok jeles művet várhatunk; haladjon is a pályán, melyen első megjelenésével azonnal figyelmet keltett! Jelen beszély-kötet három elbeszélést tartalmaz; ezek: „A vas ember,” „A hasonbérlek” és „A paradói kápolna.” A könyv Jókai Mórnénak, a nemzet koszorus művésznőjének van ajánlva.

♣ **Költevények.** Irta Udvardy Géza. Pest, 1867. kiadja Heckenast Gusztáv. Ára 1 frt. — Örömmel üdvözöljük e költeményfüzért, mert minden verse arról tanuskodik, hogy szerzőjök valódi költői tehetség, gazdag nemes eszmékben s tele mély érzelemmel; képei helyesen választvák, rimeit csengők, a verselés technikája könnyen folyó. Udvardy Gézának már a szépirodalmi lapokban közölt költeményei élvezetet nyujtottak, a közfigyelmet azonban a sz.-fehérvári Vörösmarty-ünnepélyre irt pályadij-nyertes művével vitta ki. — Jövő számunkban e „Költemények” sok szép virága közül mutatványt adunk. Az igen diszesen kiállított kötet Székes-Fehérvár hölgyeinek van ajánlva.

♣ **Jósika Miklós regényei.** 25. Uj olcsó kiadás. — **Eszther.** Történeti regény. Két kötet. Egy-egy kötet ára 50 kr. Pest, 1867. kiadja Heckenast Gusztáv. — Koszorus regényírónk, Jósika Miklós műveit fölösleges ajánlanunk, neve sokkal ismertebb s regényei a nélkül is általános kedveltségben állanak hölgyeinknél. Itt legfőlebb elismerésünket fejezhetjük ki a kiadó iránt, hogy ez olcsó kiadás által lehetővé teszi e kitünő műveknek minél szélesebb körben való elterjedését.

♣ **A magyar nyelv teljes szótára,** melyben az egyes szók különböző értelmeinek körülírás általi szabatos meghatározásán kívül különös figyelem van fordítva azoknak szójárásos, közmondási, irodalmi stb. használatára, valamint a szaktudományi és iparbéli műszókra is. Nélkülözhetlen segédkönyv minden-rangu ésrendű magyar ember számára. Szerkeszti Ballagi Mór. V-dik füzet. Ára egy-egy füzetnek 50 kr. — E szótári munkáról már tettünk említést; most ujjolag csak azt jegyezzük meg, hogy az egész mű körülbelül 12, hat-ives füzetből fog állani, a füzetek hat hét-ről hat hétre jelennek meg. Jelen V-ik füzet a „Felrebben” szótól a „Gyep” szóig terjed.

Szinház és művészet.

♣ Nemzeti szinház. Előadattak: ápril 22. „II. Rákóczy Ferencz fogsága,” dráma; ezuttal pater Knitelius — Szigeti kitünő alakítása — már kissé megnyirbálva került a szinpadra, pedig bizony főlöseges volt kitörléseket tenni; — 23-án „Dózsa György,” Erkel operája, némi kihagyásokkal megrövidítve, a mi igen czélszerű s csak előnyére válik a dalműnek, mert első izben hosszadalmassága által szinte kifárasztá a hallgató közönséget; — 24-én „Egy millió,” vigj. jó előadás, üres ház, — a szép nap inkább a szabadba csalta a közönséget; — ugyanezt mondhatnók a következő két estéről, a „Traviata” dalmű és „Essex

gróf" szom. ját. előadásáról is; — 27-kén „Borgia Lucretia," dalmű, Maffio Orsino szerepében Schwartz Róza k. a., a szini képezde egyik jelesebb növendéke lépett föl, a legjobb eredményel; a k. a. terjedelmes, erős s jól iskolázott althanggal rendelkezik és szép alakkal bír, előadásában nem hiányzik a melegség; a hatásos bordalt tüzzel adá elő. Ugy halljuk, hogy a k. a.-t a debreczeni színház részéről előnyös föltétel mellett szerződéssel kínálták meg; ily alténekesnő csak nyereség lenne a nevezett színházatilletőleg. — Ápr. 28-án „A gyengéd rokonok" ismert vígjáték adatott; az első és második felvonás után Sitt Antal prágai zeneigazgató mutatá be művészetét a hegedűn. Sitt ur, ki mellesleg legyen mondva, magyar ember, — szép technikával, de nem elég érzéssel kezeli a vonót, játékaival inkább gyönyörködtet mint lelkesít. — A következő három estét „A Benoiton-család," vigj. „Dinorah," dalmű és „A kísértés," szinmű, tölték be, bár a közönségről is azt mondhatnók, hogy megtölté a házat! — Máj. 2-án „Az alárczos bál" operában Nesveda Anna k. a. mint szerződött tag lépett fel először Amália szerepében, s a közönség minden jelenetében zajosan megtapsolá, és tapsokat a k. a. meg is érdemlé. A k. a. kellemes, hajlékony hanggal van megáldva, s ha több szinpadi otthonossággal bírand, közönségünknek egyik kedvence lesz. 3-án „Tartuffe," 4-én „Dózsa György" opera adattak; az elsőben Tóth József mesteri alakításában gyönyörködtünk, — a másodikban Ellinger hatalmas gixerei excelláltak. Ellingernek ily rekedten kár volt föllépni.

↗ Carina Anna k. a. Julius hóban csakugyan elhagyja színházunkat s Bécsbe megy. A kitűnő énekművésznő távozása nagy veszteség operánkra. Szerepein, mint mondják, Kocsis Irma, Kendelényi Fanni és Nesveda Anna kisasszonyok fognak osztozkodni.

↗ Hangverseny. Ápril hó 28-án a vigadó kis termében érdekes és szép sikerű hangversenyt tartottak az evang. országos árvaház javára.

↗ Brahms J., a jeles zongoraművész, két hangversenyt rendezett fővárosunkban, s elragadó játékaival nem mindennapi élvezet nyújtott a zene-értő közönségnek.

↗ Fáy „Fiesco"-ja. Korán elhunyt zeneszerzőnk, Fáy Gusztáv hátrahagyott „Fiesco" című operája, melyet a szerző életében színházunknál előadásra nem ajánlottak, a bécsi operaházban előadásra fog kerülni. Most — mint halljuk — a nemzeti színházban is előadják. — Késő elismerés.

↗ Bényei szintársulata a budai nyári színházban (arena) május 1-jén előadásait megkezdte. Ott hetenkint háromszor fog játszani.

↗ Virág és Vincze, a Bakonyi-féle daltársulat ismert tagjai, Bényei szintársulatához szerződtek.

↗ A budai népszínház ujabbn hírszerint csakugyan Molnár György fogja megkapni, ki nek már kész társasága is van. A pénzügyeket

egy öt tagból álló bizottság kezelné, s így Molnár minden erejét a művészeti érdekekre fordítaná.

↗ Sipos Antal, jónévű zongoraművész hazánkia, a koronázás ideje alatt zongorahangversenyt szándékszik rendezni a magyar gazdasszonyok egylete javára.

↗ Aranyvári Emilia, néhány év előtt nemzeti színházunk tagja, Fiumében tánczol nagy tetszés és kitüntetés közt. A város legelőkelőbb házaizhoz hívták meg vendégül.

↗ Patti helyett Murska. Murska Ilma k. a. csakugyan elvált a bécsi operaházról s Ullmannal, a híres impressarióval lépett szerződésre, ki most Murska-hangversenyeket fog rendezni, miután a nagyhirű Pattival kötött szerződése lejárt.

↗ Uj zeneművek: „Vigarda-csárdás," zongorára szerzé Sárközy Ferencz. Ára 50 kr., „Ne bánts d a magyart!" Eredeti magyar nóta, régi stýlben. Zongorára átírta Németh János. Ára 40 kr. — E két zenemű Kugler László kiadásában jelent meg.

„Iszom a bort, rugom a port." Csárdás; zongorára szerzé Konkoly Thege Miklós. Ára 60 kr., kapható Rózsavölgyi és társa műkereskedésében.

↗ Adelburg lovag „Zrinyi" című operáját a nemzeti színháznál előadásra elfogadták.

↗ Abert, az „Asterga" dalmű szerzője, a württembergi udvari kápolna zeneigazgatójává neveztetett ki.

↗ Spontini sógornője, Erard Margit k. a., a híres Erard Sebestyén leánya, 86 éves korában Párishoz közel a La Muette kastélyban meghalt.

↗ Girardin Emil egy új művét, „A milliomos leányát" Páris egyik színházában kifütyülték, a következő hely azonban: „Mégis jobb a bőrzén tönkre jutni, mint a csatamezőn elesni" ironikus tapsot keltett.

↗ Joachimról. Brüsszelből jelentik, hogy az utóbbi napokban Joachim volt a zenevilág hőse. A második és az utolsó udvari hangversenyben az ő játéka képezé a fénypontot.

↗ Seebach Mária a berlini kir. színházban vendégszerepel, s mint mindenütt, ugy ott is nagy tetszést viv ki.

↗ Bonheur Róza, a jeles festőnő, mint Párisból írják, kedélybetegségbe esett.

↗ A londoni nemzeti képtár Poussinnak egy mesterművel gazdagodott, mely a Barberini-féle gyűjteményből került oda.

Levelezés.

— Szamosujvar, ápr. 23. A husvétii ünnepek alkalmával városi műkedvelőink a helybeli zenekar szervezésére jótékony czélú előadást tartottak; — a „Szerelm és örökség" és „Ha te úgy, én is úgy" című vígjátékok adattak elő. Nem czéлом műkedvelőkről bírálatot írni, avagy hittel-géssel árasztani el őket, — hanem az általános közvélemény elismerését kiemelve, a közreműködőkről pár sorban megemlékezni. — Az est oroszlanyrésze Simai Irma

kisasszonyt (Geröfy Flóra) illeti, ki is a „Szerlem és örökség”-ben a dévaj vadásznot kitünően ábrázolta, és pompás vadászöltözéke mindnyájunkat meglepett. *Osztán Kata* k. a. (Zarándyné) szerepében helyes felfogással játszott; *Chevil Róza* k. a. (Lidi) kedves kis szobalány volt. A férfiak közül *Osztán Kristóf* (Tamás), *Duka János* (tábornok), *Voith Dániel* (Árpád) tüntek ki szabatos játékaikkal. *Simai János* (Gyuri) hiven ábrázolta a tréfás inas szerepét. — A második darabban „*Ha te úgy, én is úgy*”-ban *Turtsa Margit* k. a. (bárónő) finom eleganciával és meglepő kellemmel játszott. *Abrahám Véri* k. a. (Klára) bájos szinpadai jelenség volt, és a hamis komorna szerepét sok kedélyvel és szabatosággal adta elő. *László József* ur (Richard) mint mindig, ugy most is helyén volt szerepében, és a számító ügyvédet sikerülten állította elő — Az összes bevétel 193 frot tesz; ebből a tiszta jövedelem a fennirt célra fordittatik. Előadás után élénk táncvizigalom volt, mely kivilágos-viradtig tartott. Meg kell még említenem, hogy az előadás alatt és a táncvizigalom folytában is párszor a kolozsvári tanuló-ifjúság jeles zenekara sziveségből működött közre, miért nyílt köszönetünket kifejezés ez alkalommal el nem mulaszthattuk. **M. I.**

— **Besztercebánya**, május 2-kán. Alkotmányunk helyreállításával városunk mondhatni megélnékült; mi is osztozkodunk azon édes reményben, hogy a haza valahára lábadozó-félben van és fényes jövője már egyszer valósuland. Megyénk szervezése m. h. 30-án elég zajosan ment végbe. Vajha azon egyének, kiket a népség bizalmával megtisztelt, népek és a haza javára fordítanak mindengondjokat! — Műkedvelőink m. h. 22-én szini előadást rendeztek. Szinre került a „Vén bakancsos” című vigjáték, kiváló sikerrel, úgy hogy m. h. 29-én ismételni kellett. F. h. 4-re ki van tűzve egy gimnasiuniai akademia, jótékony célra. — *Dvihally Emil* és *Kajman Kálmán* VIII. oszt. tanulók a zólyommegyei olv. körnek ajánlott „Kikelet” című munkájokat sajtó útján kiadni szándékoznak. A könyv tartalmát fordított beszélyek és költemények teszik a király udvari codexből. Az ára 1 ft. o. é. — Vidékünk a meleg napok jártával egészen kizöldült s vetéseink szép várakozásokra jogosítanak; bárcsak adná az ég, hogy mindennemű sorscsapástól megóva, üdülne sokat sanyargatott hazánk. Itt-ott nagy rettegést szült a Garam áradása, minthogy az elmúlt napokban a mezibrodi hidat elragadta a szilaj vízár. **B. Sz. K.**

Hirharang.

* (Ö Felsége) hir szerint május elején lerándul Pestre, és 19-keig maradna itt, akkor visszatér Bécsbe a birodalmi tanács megnyitása végett; azután ismét lejő, s a koronázás idejeig Gödöllőn tartózkodnék. — Erzsébet királynénk ö Felsége május 14-kén érkezik fővárosunkba.

* (A koronázás) — újabb hir szerint — június 1—10-ke közt menend végbe.

* (Az országgyűlést) május hó 8-ára hívják össze s a koronázás idejeig fog ülésezni, mikor őszig újból elnapolják.

* (Bohus-Szögyényi Antónia ö mlgá.) kinek nevéhez annyi jótétemény fűződik, érdemeinek gazdag koszoruját ujabban egy becses virággal szaporitá. Az ö fáradozásainak köszöni nagyrészt létét a Széchenyi-diszterem a nemzeti muzeumban; az ö indítványa és fáradhatlan erélye mellett készült el azon óriási szönyeg is, melyet a magyar hölgyek emlékül az akademiának ajánlának föl. Ezen oly gyönyörű mint izletes roppant szönyeg két részből, s minden rész 80 koczkából áll. Becsét emeli azon körülmény, hogy

a koronázási szertartás e szönyegen fog megtörténni. E szönyeg nemsokára köz-szemlére kitétik az akademia palotájában, s a belépti díjból gyűlő jövedelem a magyar írói segély-egylet javára fog fordittatni.

* (Követválasztás.) Pest Terézváros választói országgyűlési képviselővé Gorovét egyhangulag kikiáltották.

* (Csernátany Lajos) hazánkfia tizen-nyolcz évi bujdosásából hazaérkezett.

* (Elfogadások.) A belügyminiszter minden hétfőn és pénteken délelőtti 11-től 1 óráig tartja általános fogadásait.

* (Madách-émlék.) Pap Károly, Nógrád vármegye 1861-beli alkotmányos aljegyzője, Szontágh Pál országgyűlési képviselőhöz intézett nyílt levélben Madách Imrének, az „Ember tragoediája” halhatlan szerzőjének, emléket indítványoz állittatni. Vajha a meleg hangon irt felhívás minél szélesebb körökben viszhangra találna!

* (Érdekes emlékiratok.) Gróf Teleki Sándor és Berzenczey László, sok küzdést átél hazánkfiak, emlékirataikat sajtó alá rendezik.

* (A koronázási miséről.) A koronázás alkalmával Liszt Ferencz koronázási miséjét fogják előadni, mely mindvégig magyar stylben van tartva s jelességével minden enemű művet fölülmul.

* (Konzulatus.) Az amerikai Egyesült Államok konzulatus szándékoznak állítani fővárosunkban, s e végett már érintkezésbe is léptek a magyar kormánynyal.

* (Emelvények ülésekkel.) A városi hatóság az Al-Dunasoron mintegy husz emelvényt készített körülbelül 7000 üléssel a közönség számára, honnan a koronázási diszmenetet nézni lehessen.

* (Uj gőzhajó.) A koronázásra az ó-budai hajógyárban uj gőzöst építenek, melynek neve „Magyar korona” lesz.

* (Nevezetes régiségek.) A nemzeti muzeum két nevezetes régiségnek jutott birtokába; ezek két ósrégi érc-kerék, melyek — régészek állítása szerint — még az olympi játékoknál használtattak, s mint ilyenek páratlan ritkaságok. Az angol muzeum igazgatója drága pénzen megakarta venni ezeket a tulajdonosoktól, kik gróf Esterházy Mihály, Lajos és László valának, ők azonban a nemzeti muzeumnak ajándékozták e becses régészeti kincset.

* (Kéjvonatok.) A koronázás alkalmára honunk minden részéről rendeznek kéjvonatokat vasuton és gőzhajón. Ily kéjvonatot Bécsben és Zágrábban is terveznek.

* (A koronázási dombot) a lánchid-téren már építik. Tervben volt, hogy e célra a pozsonyi koronázási domb földjét, mely Magyarorszag összes vármegyéinek földjeiből van összeállitva, Pestre fogják szállítani. Ez azonban nagy kár lenne, minthogy így a történelmi emlékü ös

pozsonyi domb elrontatnék, másrésről pedig, költségkímélés tekintetéből is, sokkal könnyebb volna új földet hozatni a megyékből.

* (Jövedelem.) A magyar írói segélyegylet javára az akadémia dísztermében husvéthétfn rendezett hangverseny tiszta jövedelme megközelelti az 1000 forintot.

* (Tudósítók Amerikából.) A koronázási ünnepélyekre Amerikából is küldenek tudósítókat; így a „New-York-Herald” — egyik legnagyobb amerikai hírlap — már be is jelentette ebbeli szándokát.

* (Izraelita-zsinat.) A magyar izraeliták egyházi és iskolai ügyeik rendezése végett e nyár folytán zsinatot fognak tartani, melyet b. Eötvös József cultusminiszter személyesen nyitand meg.

* (A gödöllői kastély) javításához erélyesen hozzáláttak. A főteremtől balra a király, jobbra a királyné lakterméi lesznek berendezve, a fejedelmi párhoz illő fényvel. A nagy kiterjedésű, de elhanyagolt parkot szintén szabályozzák. Ennélfogva remélhető, hogy Gödöllő a fejedelmi párnak kedves időzési helye leendő, s hogy így a fővárosi közönség is sűrűen fogja látogatni.

* (Női gőzfürdő.) A budai pompás ráczfürdőben gőzfürdőt nyitottak meg nők számára, mely szintén a legnagyobb csinnal és kényelemmel van berendezve.

* (Ritka szerencse.) A mexikói önkénytesekre nem igen mosolygott Fortuna istenasszony; többnyire reménytelve indultak a világ másik felére, s szegényül tértek vissza, még sajátjokat is odavesztve. Ritka kivételt képez azonban köztök egy tiszt, ki nagy darab gyémántot hozott magával. Megérkezvén Triesztbe, a drágaságot 2000 frtért eladásra kínálta, de nem akadt vevője, — míg végre egy hozzáértő felvilágosítá, hogy ékköve 20,000 frtnál is többet ér. Most a tiszt Bécsbe ment kincsével.

* (Buda város) első kerületében b. Eötvös Józsefet országgyűlési képviselővé egyhangulag újból megválasztották.

* (Gr. Andrássy Gyula) miniszterelnök a budai gr. Sándorféle palotát hat évre kibérelte, s itt fogja a miniszterelnöki hivatalokat is elhelyezni.

* (Az új-épületről.) Gr. Széchenyi Béla azt indítványozza, hogy a lerombolandó új-épület helyét két ház-sor egy díszes park, s ennek közelében az állandó országház foglalja el.

* (Elhalasztás.) A csolnakverseny — regatta, — mely május hó 11-ére volt kitűzve, bizonytalan időre elhalasztatott.

* (Ajándék.) Drasche Henrik a pesti-ferencvárosi templom részére 100,000 darab téglát ajándékozott.

* (Pákh Albert siremlékére) a „Vasárnapi Ujság” utján már 421 frt. 65 kr. és egy darab ezüst huszas gyűlt be.

* (Kegyeletes megemlékezés.) A pesti polgárok némely köreiben azon kegyeletes székterv merült föl, hogy május hóban, a budai ostrom

évfordulati napján, a budai honvédsirokhoz nyilvános menettel kivonuljanak s azokat ünnepélyesen megkoszorúzzák.

* (Házmán) budai polgármesteri jelölt már haza indult amerikai száműzetéséből s e hó közepe táján érkezik fővárosunkba.

* (Szép eredmény.) A csallóközi inségesek javára rendezett sorsjáték eredménye 1800 forint volt. Az e célra tett nagylelkű adakozásokért s a nyilvánult részvétért gr. Pálffy Istvánné, szül. Dessewffy Matild grófnő és Burián-Kiss Karolina, mint a rendező bizottság elnökei, a valóban szánalomra méltó inségesek nevében meleg köszöneteket jelentik ki.

* (A vasutnak összekötése a Dunaparttal.) A pesti vasuti indóháznak a Dunaparttal lövonatu vasut által leendő összekötésének engedélyért — mely tervet Széchenyi Ödön gróf hozta javaslatba — az újpesti közúti vaspályatársaság folyamodott.

* (Társaskocsik járatai.) A budai zugligetbe járó társaskocsik e hó 1-től fogva minden órában indulnak. Csak aztán pontosan meg is tartanak a menetrendet, — valamint a hegyek felé vezető út öntözése is fölöttébb kívánatos volna; ezt a kis figyelmet a kirándulók tüdeje megérdemlené!

* (Alakító gyűlés.) A magyar történelmi társulat folyó hó 15-én délután tartja alakító közgyűlését az akadémia palotájában.

* (Diósi) menekült hazánkfia közelebb hazatér Londonból, hol a kereskedelmi téren működött.

* (A magyar testőrség) 32 tagból fog állani; egyenruhaja a régi marad. A magyar nemes testőrséget Mária Terézia alapítá 1760. szept. 11-kén.

* (Dr. Niedermann Gyula.) jeles képzett-ségű fiatal orvos, ki öt évig működött mint rendelő orvos Schwarzer elmebeteg gyógyintézetében, közelebb Pesire tette át lakását, a Nákóféle házba, szemben a lánczihddal. Ajánljuk a szenvedő emberiség figyelmébe.

† (Gyász hír.) Konkoly Dzsó, ki a lapokban több apró dolgozatokat közölt, s kinek neve olvasónőink előtt is ösmeretes, Szóláthon Egerhez közel, elhunyt. Még fiatal ember volt s alig két éve, hogy megnősült. Kora elhunyt mély fájdalmat okozott számos barátjainak és ismerőseinek. Béke poraira!

* (A városi vigadó bérlője.) Seeger ur, késznek nyilatkozott a vigadót az udvari lakomák számára átengedni — naponkinti háromezer forintért!

Vidéki pósta.

△ (Ösztöndíj.) A kassai főreáltanodánál Schalkház Lipót, ottani derék polgár, 500 ftnyi ösztöndíjt alapított szegény sorsu tanulók részére és annak öröme, hogy az alkotmány visszaállított.

△ (Kör-ut.) Máramaros egykori alispánya, az ismeretes pánszláv Dobrzánszki, a napokban ismét a megyében járt; azt mondják, azért, hogy „juhokat vásároljon.“

△ (Fiumében) Cseh kir. biztos megérkezésekor a színházban diszeloádást akartak tartani, de ez a kir. biztos kérésére abba maradt. Azonban este, midőn a kir. biztos megjelent a színházban, a közönség egyszerre kis, háromszinű lobogókat rántott elő, s azokat a páholy felé lobogtatva, harsogó éljenekben tört ki.

△ (Német-Lipcse) mezőváros a magyar felölös miniszteriumhoz üdvözlő feliratot intézett, gr. Andrássy Gyula miniszterelnököt pedig diszpolgárává választotta.

△ (Kivilágítás.) Kalocsán azon hirre, hogy Haynald Lajos kalocsai érsekké kineveztetett, az egész városban kivilágítottak.

△ (Vácson) az ott elesett honvédek siremlékére husvéthétfőn színi előadást rendeztek; az ottani műkedvelő-társulat „A vén bakancsos és fia a huszár“ czimű népszínművet adta elő szép sikerrel. A tiszta jövedelem mintegy 70 ft.

△ (Fáklyás-zene.) Kolozsvárott april hó 22-kén gr. Mikó Imre minisztert fáklyás-zenével tisztelték meg.

△ (Nagylelkű adakozás.) A sz.-mártoni főapátság ez idén már 16,000 frtot érő adományokat osztott ki a szűkölködők közt.

△ (Brassó város) hivatalos nyelvül a magyar nyelvet fogadta el. Lélekben e város mindig magyar volt.

△ (Égiháboru.) Kaposvárott borzasztó jég-eső esett s a villám többhelyütt lecsapott, — nagy károkat azonban egyikök sem okozott.

△ (Áradás.) Solt vidékén a Duna kiöntött s több helység vetéseit a víz alá temette.

△ (Követválasztás.) Szentesen Pulszky Ferenczet országgyűlési képviselővé választották.

△ (A kik nyelvben is magyarok akar-nak lenni.) A német-bolyi német-ajku lakosok magyar kisdédóvodát és négy-osztályu elemi iskolát szándékoznak felállítani, hogy gyermekeik nyelvre is magyarokká váljanak.

△ (Jászladányon) egy fiatal leány életunt-ságból szíven lőtte magát. Alig egy év előtt nő-vére ugyanazon löfegyverrel vetett véget életének.

△ (Diszalbum.) Szombathely város választói Horváth Boldizsár igazságügyminisztert, mint országgyűlési képviselőjüket, izlésteljes diszalbummal tisztelték meg.

△ (A porosz király ajándéka.) A porosz király Fehérmegye Csabi ref. magyar községnek 500 frtot adományozott e helység templomának és iskolájának költségeire.

△ (Fáklyás-menet.) A lugosi magyar párt Szende Bélának aradmegyei főispánnyá nevezetése hirére, rögtönzött fáklyás-menettel tisztelgett a derék hazafinál.

△ (Gátak átszakítása.) Csépa községe tiszta töltését az árviz elszakította, s most a kölcsönmaggal bevetett határ laposi része — sik

tenger. Csak buzavetésben 900—1000 köblös föld jutott víz alá. — Hasonló csapás érte a szomszéd Pusztaszelevény és Sas községek töltéseit is.

△ (Egyházi ünnepély.) A pozsonyi sz.-Mihály-egyházban april hó 24-kén kegyeletes ünnepély folyt le. Ekkor állították helyre ama szobrot, mely a Rákóczy-harcok idejében Bécsbe került s ott őriztetett egész mostanig. Az ünnepélyt a hg.-primás vezérlé.

△ (Fináncz-kravall.) Veszprémmegye Herend községében fiatal fuvarosok, kik dohányt vittek, az őket megbüntetni akaró fegyveres finánczokat úgy eldönggették, hogy kocsin kellett ezeket a kórházba szállítani.

△ (Kivégzés.) Kecskeméten nemrég két embert akasztottak. Raboltak.

△ (Nő-szedők.) Werfer kassai könyvnyomdájában nőket is alkalmaznak betűszedőkül.

△ (Szerencsétlen ugrás.) Egy pozsonyi könyvtáros a hajóról ki akart ugrani, de rövidet ugorván, a vízbe esett, és az ár egy örvénybe sodorta. Csak pár-órai keresés után sikerült kifogni — holttestét.

△ (Jótékony czélú előadás.) Aradon műkedvelők színi előadást rendeznek a szegény honvédek javára. Előadatanak „A sárga csizmás uri ember“ és „Nagyon kíváncsi“ francia vigjátékok.

△ (Tisza-Ujlakon) a nagy víz és erő szél miatt több tutaj elsüllyedt s a rajtok volt só, mintegy 5000 mázsa, odaveszett; két emberélet is áldozatul esett.

I nagyvilágból.

‡ (A görög király) Konstantin orosz nagyherczeg leányát fogja nőül venni.

‡ (Eugenia) francia császárné érdekes állapotban van.

‡ (Miksa császár) bizonyos föltételek alatt hajlandónak nyilatkozott magát megadni, de Juarez nem fogadta el a föltételeket és föltétlen megadást követelt. — Ujabban Miksa császár keresztül akarta magát vagri a zároló seregen, de sikertelenül. Juarez rendeletet adott volna ki, hogy a császárral — ha elfogatnék — mint hadifogolylyal bánjanak.

‡ (Langiewitz.) az ismert nevű lengyel fölkelő vezér, egy varsói lap hire szerint a török vallásra tért s most Krétában a görögök ellen harczol, — ha igaz.

‡ (A legrégebb angol lap.) a „Caledonian Mercury“, mely 1662-ben alapítottott, több mint kétszáz éves élete után közelebb megszűnt.

‡ (Furcsa tolvaj.) Benedek tábornagyt Gráczban megrabolták. E betörésben az a nevezetes, hogy a tolvaj minden értékes arany, ezüst, stb. tárgyat érintetlenül hagyott s csak az összes bel- és külföldi érdemrendeket vitte el magával.

‡ (Szabó-kérdés.) A párisi szabók meg-sokalván a mit dolgoznak, s keveselven a mit munkájokért kapnak, egy szép reggelen kereken

kimondták, hogy nem dolgoznak, s kezökbe sem vették többé az ollót és a tűt. Elejénte keveset gondolt a világ e dologtalansággal, de a melegebb idő beálltával a ruházatnak is változnia kellvén, fél Páris kétségbeesett, de a keményszívű szabókat e kétségbeesés nem indította meg, annyival is inkább, mert a londoni munkások egyletétől tetemes segélypénzt kaptak, hogy ellenállásukban ki ne bőjtöljék magukat. — Ez égető, vagy inkább izzasztó szabó-kérdés a francia törvényhozó-testület előtt is szőnyegre kerül.

‡ (Égés.) A madridi conservatorium egészen leégett. A királyi színházat, mely pedig tőszomszédságában áll, sikerült a lángok pusztítása előtt megmenteni.

‡ (Dumas papa és egy kötél-táncosnő.) A párisi Gaité színházban bizonyos Menken nevű kötél-táncosnő szerepel, ki mindenféle csodadolgokat visz végbe kötélen és lovon. A miss, ki mellesleg legyen mondva nagyon szép leány, annyira meghódította az öreg Dumas papa szívét, hogy ez kezét ajánlta az igéző tündérnek, de a kis tündér csak kaczagot. Most egy élelmes fényképész azon ötletre jött, hogy nagyon furcsa helyzetben állítsa ki ablakában Dumas papát és miss Menkent. E kép rendkívüli feltűnést okozott, — a fényképész műtermét tömegesen látogatják, s az egész világ kineveti Dumas papát, ki el is távozott Párisból, hogy a dolog némiképp feledésbe menjen, miss Menkennek pedig nagyobb közönsége van mint valaha, s Páris tapsol és nevet.

‡ (A szekrény titka.) Berlinbe a vasuton egy láda érkezett, mely — minthogy nem akadt gazdája — sokáig hevert a mála-raktárban. Végre gyanut keltvén, a szekrényt fölnyitották, s benne két holttestet találtak és egy levelet. A tetemek egy fiatal ember és egy nő hullái voltak, kik néhány hónappal ezelőtt titokban keltek egybe, mert az ifju atyja ellenzé e házasságot, azután pedig Königsbergben elvonultan éltek, míg a bekövetkezett nyomor a legkétségbeesettebb lépésre, az öngyilkosságra készítte a szerencsétlen párt. A levelet, mely e borzasztó történetet elbeszéli, a nő bátyja írta, s ő küldte a rejtélyes ládát is az ifju atyjához. Az öreg ur, ki nagyon fősvény ember, mint mondják csak azért nem akarta elismerni, hogy a küldemény neki szól, mert szállítási díjul három tallért kellett volna fizetnie. — Borzalmas történet, ha való.

‡ (III. Napoleon) császár folyó hó 20-án éri el 60-dik évét.

‡ (Stockholmban) közelebb egy füzet költemény jelent meg csinos rajzok kíséretében. Mind a költemények, mind a rajzok Darlacarin királyi herczeg művei. Mondják, hogy a herczegnek egy szép festménye van kiállítva a párisi világtárlaton, álnév alatt.

‡ (Elsülyedt falu.) Feriolo olasz község egy része a mult hó egyik estjén a Lago-Maggioreba elsülyedt. A falunak a kikötő melletti házai a víz által alkalmasint alámosattak, s így egyszerűen hat ház, a melléképüetekkel, istállók-

kal s minden bennök levökkel együtt elveszett a mélységben. A faluból 17 ember s néhány idegen is odaveszett. A lakosság rémületét nem lehet leírni; az egész helység gyászol. A szomszédok az épen maradt házából minden elvihatót kihordtak, úgy hogy most Feriolo egész pusztaság, melynek szélén az örvény tátong. A mérő-ön még 120 lábnyi mélységben sem ért feneket, s így sokan azt hiszik, hogy a borzasztó szerencsétlenséget az alsó földrétegek átalakulása idézte elő.

‡ (Amerikából.) A tenger alatti távirtdán azon hír jutott Európába, hogy a mexikói köztársaságiak bevették Pueblát s a helyőrségi tiszteket lefejeztették.

‡ (Lamothe ezredes.) Nemrég halt meg Párisban Lamothe pseudo-ezredes, ki igen különös módon jutott vállrojtjainak birtokába. — 1830-ik év szept. havának egyik estjén harczias beszédével annyira föllekesíté Maubeuge fiatal-ságát, hogy az elhatározá másnap reggel Mons ellen indulni s e városból a hollandi helyőrséget kiűzni. Az összegyülekezésre kijelölt órában Lamothe, tábornoki egyenruhában, egy szép szürkén a kitűzött helyre lovagolt, azonban az éj a feltűzött ifjuság harcztüzét egészen lehűté, úgy hogy Lamothe egyedül maradt, s társaira egész estig hiába várt. Nemes felháborodásában most elhatározta, hogy Mons városát egymaga veszi be. A gondolatot tett követé. Azonnal utnak indult s egy óra mulva már Mons kapuján lovagolt be. A piacra érvén, lovát a bámuló őrnök átadá, s az előjövő parancsnokhoz így szólt: „Százados ur, a francia sereg nyomomban van, alig egy óra alatt itt lesz; gondoskodjék számára 10,000 adagról.“ A századosnak sem kellett több, sietett, hogy katonáit biztos helyre vezesse, s az őrséggel kivonult a városból, — Lamothe pedig azonnal felvonatá a lobogókat. Így foglalta el egymaga, minden kardcsapás nélkül Mons városát; e vakmerő csinyért pedig jutalmul a belga királytól azt nyéré, hogy ezutánra is megtarthatá ezredesi egyenruháját.

‡ (Halálos párbaj.) New-Orleansban Ostermann Gusztáv, az ottani német színház igazgatója és egy lapszerkesztő egy színésznő miatt párbajt vívtak. A szerkesztő a harmadik lövésre veszélyesen, valószínűleg halálosan megsebesült.

‡ (Különös végrendelet.) Egy bécsi lakos 1400 forintnyi vagyonát végrendeletileg Napoleon császárnak hagyományozá, azon megjegyzéssel, hogy ha el nem fogadná, azt teheti vele, a mit tetszik.

Egyveleg.

— **A szerkesztők kényelméről.** Sokan föltötte kényelmes és kellemes dolognak hiszik lapszerkesztőnek lenni, s mily kevesen vannak kiknek fogalmuk van ama tövisokről, melyek e pályán teremnek. Egy amerikai lap fáradságot vett ama kellemek egy részét összeállítani, e következő sorokban:

„Ha a napi kérdések felől vezércikket írunk, megelőzzük az olvasók itéletét, s jobb volna, ha a helyett inkább más világrészekben történt tényekről íránk. Ha más lapokból cikkeket, tehát az óhajtott történet tényeket — veszünk át: akkor restek vagyunk vezércikket írni. Ha a kormány mellett szólunk, akkor: „megvesztegethető, lekenyerezett egyének, hivatalvadászok“ vagyunk. Ha a kormány ellen írunk, akkor lázítók vagyunk. S ha épen részrehajlatlanul írunk, akkor kimélytelenységünk határtalan, vagy gyávák vagyunk más párttal kikötni. Ha színházi, művészeti stb. bírálatokat adunk, melyek legjobb meggyőződésünk szerint írvák: akkor azokat az olvasók egy része unalmasnak találja; másrésze azt mondja, hogy a dicséret vagy megrovás részrehajló. Ha általános bírálatot adunk, azt mondják, hogy ez csak „humbug“, s ha semmi bírálatot sem adunk, azt mondják: nem becsüljük, nem értjük a művészetet.

Ha szabad időnket magán-tanulmányozásnak vagy örömöknek szenteljük: büszkéek vagyunk, visszavonulunk a közönségtől, melylyel meg kellene ismerkednünk. Ha este vendéglőbe s más nyilvános helyekre járunk, hogy a közönséggel megismerkedjünk, azt mondják: „ez igazi bumler, minden csapszékben megfordul“; ha pedig valami új vendéglő, mulatóhely megnyitásánál nem vagyunk jelen, azt mondják: nem találjuk elég jónak a helyiséget, hogy meglátogassuk; ha megjelenünk, azt mondják: „Ennek is mindenütt ott kell lennie!“ Ha azt írjuk, hogy a sertéshusban trichinek vannak: elrontjuk a hentesek üzletét. — Ha azt mondjuk: nincsenek benne trichinek, — akkor ránk rohannak a tudósok, orvosok és természetbuvárok; s ha végre azt mondjuk, hogy semmi sincs benne: akkor végkép elsózzuk a levest. — Ha Péter vagy Pál tehene az éjjel kimult az árnyékvilágból, s nem írjuk le ezen fontos eseményt körülményesen: nem fizet elő a lapra. Ha épen valami sürgős munkával, például a lapjavításával vagyunk elfoglalva, akkor jön valaki, a ki elveszett pincskutyáját akarja hirdetni, leül kényelmesen, rágyújt, s elbeszéli az elveszett pincsk történetét nagyatyjától kezdve minden hozzátartozóval együtt. Ha a távirati sürgönyöket egész terjedelmükben közöljük, azt mondják: hisz ez mind hazugság, holnap majd visszavonják; — ha kivonatban adjuk, akkor természetesen kihagyunk mindent, a mi nekünk nem tetszik. Ha valami szegény gyereket legázolnak az utcán, s eltörte jobb lábát, mi pedig szerencsétlenségünkre azt írjuk, hogy az a bal láb volt, — készen lehetünk a legkitünőbb dorgálásra „elferdítés és hazugság miatt.“ Ha a papír ára felmegy, a lapnak nem szabad azért sem drágábbnak, sem kisebbnek lennie; ha pedig alább száll, természetesen nagyobbnak és olcsóbbnak kell a lapnak lennie — s a többi. — Most jut még valami eszünkbe:

Egy atya az utcán ment fiával. „Papa, — mondá a fiu, egy emberre mutatva, ki a tulsó olda-

lon ment — papa, micsoda ez a sovány ember ott?“

— Hallgass fiam! — felelé az apa — te sem tudhatod mire juthatsz: az — ujságíró!“

— **Az amerikai szállodák.** Éjszak-Amerikában mindenütt, hol vasutvonal vezet, vagy hajókikötő állomás van, óriási szállodák emelkednek, 400 egész 800 utast fogadhatván be, a kényelem minden nemével, sőt gyakran a legpazarabb fényvel lévén kiállítva, a melyet az utasok magánházakban nem igen találhatnak. Az Egyesült-Államokban a vasutak nem úgy építettek, egyik várost a másikkal kötvén össze, hanem ellenkezőleg, először a vasutak építettek meg, azután emelkednek a városok, gyárak, kereskedelmi helyek stb., gyakran a fényes szállodák és néhány épület az első, a melyek a vasut mellett emeltettek. Vannak azonban példák, hogy oly városok, melyek a vasut mellett kereskedelmi szempontból építettek, gyakran a legrövidebb idő alatt meszeszerű kiterjedést nyertek, így a többi közt *Chicago* város, amely még csak 27 éve, hogy főnáll s most már 120,000 lakost számlál és a világ egyik legnagyobb kereskedő városa. A nagy szállodák berendezése majd mindegyikben ugyanaz; de az európaikétól egészen elütnek. Roppant nagyok, gyakran négy-öt emeletesek, több száz lábnyi hosszúak és nemcsak az utasok fölvetelére számos szobával vannak ellátva, hanem még számos oly osztályokkal is bírnak, a melyeknek használata nálunk ismeretlen. Így a főbemenetnél van a nagy tágas terem, a melyben az iroda van. Itt van az idegenek névkönyve, a melybe az utas megérkezésekor nevét beírja; csak azután, ha minden megérkezett utas sorrendben e szokás formáságuak eleget tett, kapja meg a szobakulcsot. E terem, a falak körül fapadok lévén elhelyezve, egész nap telve van emberekkel, kik dohányozva, egymással beszélgetnek, vagy óra hosszáig is egymás mellett csendesen üldögélnek, és abban nemcsak a szállodában lakók találhatók, hanem mindenki tartózkodás nélkül betérhet oda társaságot keresni. A terem egyik végén van rendesen a kimérő-szoba (the barroom), a melyben mindenféle italok adatnak el, azután borbély és fodrász-műhely, olvasó- és írószoba, dohányzóterem s így tovább. Egy nagy széles diszlepeső, szőnyegekkel beterítve, az egész épületen átvezet. Néhány nagyobb szállodában, alul a teremben csiga van alkalmazva, a mely által a vendégek az emeletekbe föl és leszálltatnak, ezáltal a lépcső-hágástól kiméltetvén meg. Az első emeleten vannak a férfiak és nők számára a társalgó-termek; ez utóbbiak rendesen tükrökkel, aranyozásokkal és selyem butorokkal vannak ellátva. A zongora sem hiányzik, habár néha nem is a legjobb. A nők termébe a férfiak közül csak azok bocsáttatnak, kik nejeikkel és leányaikkal laknak a szállodában, vagy a kik valamely nőnek be lönek mutatva. A nagy étterem is rendesen az emeleten van; kis asztaloknál, mindegyiknél 10—20 egyén, 500—600-nak van helye. Öt rendes étkezési idő tartatik; az első

reggeli 7—10, a másodig 12—2-ig, ebéd 4—6-ig, thea 8—10-ig és estebéd 10—12-ig szolgálattal föl.

Minden vendégnek helye a terembe léptekor a fópincér által jelöltetik meg. Az étlap e különféle étkezési időkben nagy választékot nyújt. A választott ételeket megrendelve, néhány percz mulva a főlvigyzó kis tálakban mind egyszerre hozza föl s a vendég elé teszi. Általában a konyha nem rossz, de nem is valami kitünő. Az ételek választásában az amerikai az angolhoz hasonlít; roastbeef, tengeri hal, ürühus, főzelék, pudding, vagy torta a rendszer napi eledel; de egyben minden európaítól föltünően eltér, t. i. abban, hogy étkezés alatt csupán csak vizet iszik; ez oly általános bevett szokás, hogy, ha kivételkép valaki egy palack bort hozat föl, minden szem arra tekint, látni akarván, ki az, ki ily kihágást követ el, és bizonyos, hogy az ilyen legtöbb esetben külföldi vagy megeurópaisodott amerikai. Általában az amerikai nem beszédes, ritkán kezd társalgást asztal-szomszédjával; csak is a kés, villa és tányérok zörejét lehet hallani. Mindenki siet ebédjét oly hamar, a mennyire csak lehet elkölteni, hogy ügyei után siethessen, vagy szivarral szájában, a jellemző amerikai helyzetben, fölrakott lábakkal a „dolce far niente“-nek adja át magát. A szállodákban az árak a háború alatt a papírpénz értéktelensége miatt nagyon fölszöktek. Egy kis hálószobáért naponkint $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ dollárt kelle fizetni, és az étkezést, akár eszünk a szállodában, akár nem, az a dolgon nem változtat, meg kell fizetni. Az amerikai borraivalókat nem osztogat, leföllebb a kapusnak ad, ha a szállodát elhagyja. Az utas ruhaneműit a szállodában köteles megmosatni, a mi gyorsan és nagyon jól eszközöltetik. A fizetés darabszámra történik, akár nagy, akár kicsiny, az ár egy. A vendégek irányában a szállodatulajdonos és a fölügyelő viselete több a közönyösségnél, vagy más szavakkal, a vendéggel nem igen törődnek. Minden szoba ajtajának belső felére egy nyomtatott czédula van fölszegezve, a melyről olvashatni, hogy mely időben tálaltatik, továbbá ama figyelmeztetés, a légszesz-világítással vigyázva kell banni (mást nem adnak), pénzt vagy más drágaságokat az irodába letenni, hogy el ne lopassanak, az ajtót éjjelre jól becsukni stb. A számlát lenn az irodában kell kifizetni. Ha a szállodát elhagyjuk, ép oly figyelem nélkül távozhattunk, a mint megérkeztünk. A megérkezéskor barátságos fogadásra és elutazáskor udvarias kíséretre, mint az Európában szokás, az amerikai szállodákban hiában váránk.

A—ch Imre.

Rejtvény.

Kovács Lujzától.

2. 7. 5. Mind kertben, mind mezőn
Több helyen természetik,
6. 4. 12. 1. 8. 13. Egy keresztnev ez, bár
Sokan nem ismerik.
12. 17. 10. 11. 1. 15. Sokan szoktak nők közt
Ilyenek is lenni.
17. 2. 16. 17. Ki szereti, — annak
Jól is izlik enni.
8. 4. 12. 4. 16. Ám ezt én csupán csak
Magamról mondhatom.
12. 1. 15. 3. 7. 5. Ha másoknak mondom,
Ekkor biztatgatom.
14. 12. 4. 15. Négy betüből állván,
Egykoruról mondják.
9. 15. 16. 17. Egy név ugyan, — mégis
Kétfélekép hívják.
17. 10. 11. 1. 2. Pipára gyujtanak véle.
16. 17. 12. 12. Sertés szokott hizni tőle.
2. 1. 2. 7. 12. Rosz is, jó is van efféle.
10. 11. 1. 2. Ha jó, — törekszünk feléje.
6. 1. 2. Minden lénynél ez megvagyon.
10. 11. 14. 8. Ugy szép, hogyha fényes nagyon.
1—17. } Három szóból áll, ha mondom,
} Tiszta szivemből kívánom.

A lapunk 8-dik számban közölt rejtvény értelme: „Isten áldd meg a magyart!“ — Helyesen megfejtettek: Liliom Izabella, Koltay Karolina, Vizlendvay Viktoria, Mihályfy Imréné, sz. Kovács Katalin, B. Szabó Kálmán.

Szerkesztői üzenetek.

— Sz. S. urnak. Köszönjük a küldeményt; az ígért dolgozatot elvárjuk. Az első évnegyedről már nem szolgálhatunk.

— B. M. urhölgynek: A késelemnek utána néztünk a kiadóhivatalban. Fogadja szives udvözetünket!

— B. Sz. K. urnak: Mindig szivesen.

— „Királyi hymnus.“ Épen nem királyi, és nem is hymnus.

— „Nem tanultam én az iskolában“... Kár vele dicsekedni.

Teljes-számú példányokkal jan. hó-tól fogva még szolgálhatunk.

TARTALOM. Nők köre: Általános divattudósítás. K. Beniczky Irmától. — A mintarajzok leírása. — Egy új szörnyeteg. — A fris lég, Rusz Károlytól. — Konyhaszat. — A pályakérdés megfejtése. — Kertészet. Máriától. — Havi teendők. Vörös Esztertől. — **Olvasó-asztal:** A nők hivatása. Szerelem és házasság. — Váro menyasszony. — Scott. — Szabó Sándortól. — Vallomás. (Költ.) Báthly Imrétől. — A „hollófészek“-ben. Elbeszélés Heine Mörictől. — A magyar sz. korona története. Borsodtól. — Egy nemes terv a nők érdekében. Veres-Beniczy Hermintól. — Könyvszemle. — Színház és művészet. — Levelezés. — Hírharang. — Vidéki pósta. — A nagyvilágból. — Egyveleg. — Rejtvény. — Szerkesztői üzenetek.

Főmunkatárs:
KULIFFAY EDE.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

Felelős szerkesztő:
K. BENICZKY IRMA.

Melléklet: 1) Mintarajzok. 2) Előkötő szabásmintája.

Nyomatott Heckenast Gusztáv nyomdájában Pesten, 1867. (Egyetem-utca 4-ik sz. alatt.)